

België - Belgique
P.B.
8400 OOSTENDE 1
3/4637
P 706130

DE MERKWAARDIGE INEENSTORTING VAN DE AANVOER IN DE OOSTENDSE VISMIJN

CARNAVAL IN HEIST
ANTWERPEN ENTERT
OOSTENDE

VLIZ vzw
Wandelaarkaai 7
8400 Oostende

79ste jaar • verschijnt maandelijks • nr 2 • 3 februari 2012 • 3,99 euro • afgiftekantoor Oostende 1
Niet bestelbare exemplaren terugbezorgen aan HVB • Brusselstraat 12 te B-8450 Bredene • Danke postman / -vrouw

De 500 woorden van Nicole.

Nicole Derycker is een geboren Oostendse, dochter en kleindochter van vissers. Tot haar 27ste woonde ze in de Stad aan Zee, daarna spoelde ze weg naar Brugge en Antwerpen en belandde uiteindelijk in Watou. Ze publiceerde onlangs haar tweede jeugdboek, *Kus uit India*. Voor HVB schrijft ze maandelijks een column in minder dan 500 woorden.

Zeezucht

Het is op grijze, windstille dagen dat ze het gevaarlijkst is, toch voor wie toekijkt van op het land. Argeloos loop je de dijk af, het lege strand op tot aan de vloedlijn. Je zet er flink de pas in, overbrugt moeiteloos de afstand tussen twee golfbrekers, begint aan het volgende stuk. Schelpen knisperen onder je voeten. Gladde en geribde, hoorn- en mesachtige, torentjes... Ongemerkt ga je langzamer lopen, af en toe raap je er eentje op, veegt het zand eraf, steekt hem voorzichtig in je jaszak. Je speelt dat het je helemaal in beslag neemt, dit spuurwerk. Je wil nog niet geweten hebben dat het te laat is. Maar, eens bovenop de volgende golfbreker, draait je gezicht zich als vanzelf naar haar toe. Je hele lichaam volgt. Een onweerstaanbare kracht dwingt je de stenen massa die haar binnendringt af te lopen. Daar, helemaal op het einde, stel je het onvermijdelijke moment nog even uit. Door de egaal grijze hemel af te tasten. Door de zweefvlucht van een meeuw te volgen. Door de cargo's aan de horizon te fixeren.

Armzalig verweer van een machteloze prooi. Het kabbelen van de waterlapjes aan je voeten klinkt steeds gedempter, zeewiergeuren zweven je neusgaten binnen, op je gezicht en je handen spreidt zich een fijne, kleverige nevel. Gedachten wriemelen ergens ver weg in hersenmeanders. Je probeert een flard te vatten, er een begin en een einde voor te bedenken. Tevergeefs.

Niets. Geen ideeën, geen verlangens, geen hoop, geen angst, geen tijd. Alleen kijken. Haar zien. En ademen. Haar inademen. Uitademen om haar in te ademen. Eindeloos. Haar worden. Eindeloos worden. Je voelt je wegglijden van jezelf. Zij is er, de zee, en jij in haar. Jij, haar.

Toen ik nog een kind was, hoorde ik het verhaal van een vrouw die - overweldigd door ik weet niet welke wanhoop - het water in waadde, steeds verder, tot de knieën, tot het middel, tot de oksels, tot ... Als ik op zo'n grijze, windstille dag naar de zee staar, weet ik bijna zeker dat ze de wanhoop allang voorbij was, die onbekende vrouw, toen ze het water instapte. Dat er alleen verlangen was, verlangen naar overgave aan dat glanzende koele deinen.

En ik begrijp ze nu voor het eerst, de oude verhalen over stoere zeebonken, verleid door stralende zeemeerminnen. Begrijp dat ze hen volgden, alsmaar volgden, naar het niet bestaande middelpunt van de zee en vandaar naar mythische diepten. Daar raakten ze grond, vlijden ze zich neer, losten ze op, werden ze haar.

Ja, op grijze, windstille dagen is ze het gevaarlijkst, toch voor wie toekijkt van op het land. Dan fluistert ze nog onweerstaanbaarder dan anders. Wie blijft kijken heeft geen antwoorden meer, wie nog langer toekijkt zelfs geen vragen. Alleen de gewaarwording van een krachtige aanwezigheid die in staat is alles wat zich aan haar geeft op te nemen. Voor altijd.

Nicole Derycker
Foto: Jo Clauwaert

HET VRIJE VISSERIJBLAD

Onafhankelijk magazine
van de zee
ISSN: 0776-6912

MEDEWERKERS:

Jo Clauwaert, Robert Coelus,
Walter Debrock (+), Nicole Derycker,
Juil De Vocht, Zio Joris De Voogt,
Don Fabulist, Peter Flynn, Peter
Holvoet-Hanssen, L.A. Inghelbrecht,
Frank Neyts, Jef Klausing (+), Antoine
Légat, Marc Loy, Chris Meyers, Geert
Cyriel Tavernier, Flor Vandekerckhove,
Louis Vande Castele, Jacques van Harten,
Katrien Vervaele, Guido Walters (+).
Vormgeving: Jo Clauwaert, Ilse Heip

Redactie te bereiken op

0474 53 88 00

E-mail: het.visserijblad@telenet.be

www.visserijblad.be

V.u.: Flor Vandekerckhove

Brusselstraat 12, Bredene

UITGEVERIJ:

VZW Liefkemores.

Redactie, publiciteit en

alle correspondentie:

HVB, Brusselstraat 12,

8450 Bredene

Omslagfoto: Jo Clauwaert

Losse nummers: 3,99 euro

Abonnementen!

* Jaarabonnement België

(12 opeenvolgende nummers startend
vanaf de betaling) door overschrijving
van 29,75 euro op rekening
384-0596581-18 van

Het Visserijblad, met vermelding
abo HVB.

* Jaarabonnement Nederland

(12 opeenvolgende nummers, startend
vanaf de betaling) door overschrijving
van 52,00 euro op

de Belgische ING-rekening van

Het Visserijblad (IBAN):

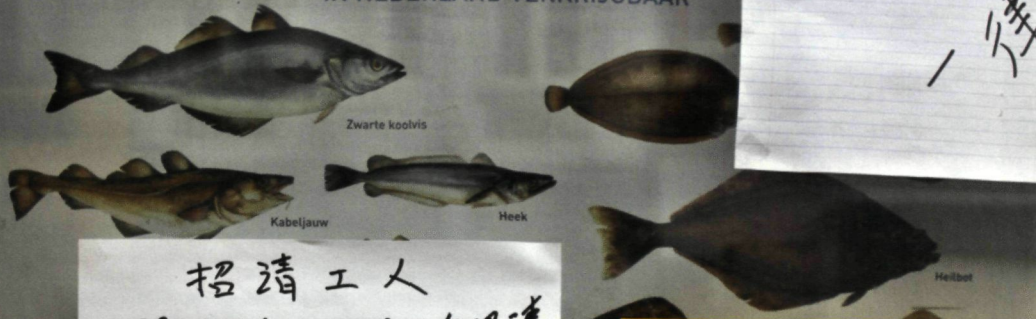
BE50 3840 5965 8118

(BIC): BBRUBEBB.

Vermelding: abonnement HVB.

Vis, Schaal- en Schelp

IN NEDERLAND VERKRIJGBAAR

招請工人
oostende. WOK招請
大厨, 铁板, 油锅, 跑堂, 酒吧
各一名, 另报税。
有意者请电: 0489100251

新年让利 20%
至一月三十日止

OVER DE VISSERIJ SCHRIJVEN IS OVER DE MAATSCHAPPIJ NADENKEN

Verleden maand publiceerden we een stuk over de verduurzaming van de vissector. We kwamen daarbij tot de conclusie dat de inspanning die de Vlaamse vissers ter zake realiseren nauwelijks de spreekwoordelijke druppel op de hete plaat genoemd mag worden. De Vlaamse sector is immers zo klein is dat hij ter zake amper iets te betekenen heeft. Wat voor de Vlaamse visserij geldt, gaat ook op voor de rest van het land. De globalisering heeft ons in een positie gemanoeuvreed waarbij de productie uit België (en Europa) verdwijnt naar landen waar een markt op ontsluiting wacht en waar de arbeidskracht met peanuts betaald wordt. Dat geldt voor de vis, maar dat geldt even goed voor het staal, voor chemische producten en voor auto's; het geldt voor alles. Ten onzent mogen we er in de visserij bijvoorbeeld alles aan doen om het diesilverbruik naar beneden te halen (wat goed is voor het milieu, voor de oliereserves en vooral voor de portemonnee), de Europese Commissie mag de Vlaamse vloot zelfs onfatsoenlijk klein maken, maar intussen wordt er, zoals we konden aantonen, uit exotische landen almaar meer vis aangevoerd waardoor al onze 'duurzaamheidsinspanningen' van tafel geveegd worden. Want ja, een vissersvaartuig consumeert veel olie, maar een vliegtuig dat vanuit Vietnam vis aanvoert, marcheert evenmin op water. Wat in de visserij zichtbaar wordt, is ook te zien aan de wal. Het is uiteraard niet alleen in de visserijsector dat er inspanningen geleverd worden om het diesilverbruik te verminderen. Door de inspanningen van de auto-industrie zal de vraag naar benzine in Europa tegen 2030 afgenomen zijn van 3,5 naar 2 miljoen vaten per dag. Tegelijk zien we dat ook die inspanningen relatief klein genoemd moeten worden, want men voorspelt dat er in dezelfde periode in China meer dan honderd miljoen auto's zullen bijkomen. Wat we zeggen willen: wie over de visserij schrijft, doet er goed aan over het muurtje te kijken. Wat gebeurt er in de maatschappij, wat gebeurt er in de wereld? En vooral, wat kunnen we eraan doen? *foto JoC*

Flor Vandekerckhove
Uitgever

CREVITS

IMPORT - EXPORT - ALLERLEI KETTINGEN EN KETTINGMATTEN
ANKERS - HERBRUIKBARE MATERIALEN - VISSERIJBENODIGDHEDEN
RUBBER BOLLEN EN RUBBER RINGEN

Marcus Gerardsstraat 12, 8380 Zeebrugge. Tel.: 050 54 48 33
Kotterstraat 42, 8380 Zeebrugge. Tel.: 050 54 45 85
Ankerstraat 20, 8400 Oostende. Gsm: 0475 30 39 87
Fax: 050 54 79 11
Telefoneren vanuit Nederland: +32 50 54 48 33

DE MERKWAARDIGE INEENSTORTING VAN DE VISVERKOOP IN OOSTENDE

Net voor HVB in januari ter perse ging, verspreidde de Vlaamse Visveiling (VV) de jaarresultaten van 2011. Het was voor het eerst dat de gefuseerde vismijnen van Oostende en Zeebrugge een gezamenlijk rapport konden voorleggen.

In 2011 bedroeg de som van de aangevoerde vis in de twee vestigingen 17.500 ton. Dat is een duidelijke vooruitgang t.a.v. het voorgaande jaar, waar de (toen nog aparte) vismijnen samen slechts 16.600 ton visproducten te verwerken kregen. De omzet steeg navenant, en (doordat de vismijnprijzen verleden jaar goed zaten) zelfs een beetje meer, want de 6% grotere aanvoer resulteerde in een omzetsijging van 7% (van 70,4 naar 75,2 miljoen euro). Zoals gewoonlijk was tong de absolute prijsmaker, terwijl de grootste aanvoer ook nu weer uit schol bestond. Noël Devisch van de VV lichtte de cijfers toe: *'In waarde is tong nog steeds de belangrijkste soort, want die maakt zowat de helft van het totaal uit. Maar ook pladijs deed het dit jaar uitstekend. Met zo'n 4.200 ton, of een kwart van het verhandelde volume, is de pladijs kwantitatief het belangrijkste.'* De voorzitter van de VV ziet de toekomst van de Vlaamse visserij rooskleurig in: *'We behoren qua waarde tot de top-vijf in Europa en kunnen die concurrentie in de toekomst zeker verder aan. De belangrijkste uitdaging zal erin bestaan om de kosten zoveel mogelijk onder controle te houden. Geen eenvoudige klus, aangezien de*

energiekosten en de loonkosten torenhoog zijn. Maar als we daarin slagen en ook verder aandacht hebben voor duurzame visserij, dan overleeft de Vlaamse visserij zeker.'

De val van Oostende

De positieve cijfers van de VV worden overschaduwd door de ongelijkmatige ontwikkeling van de twee vestigingen. De vooruitgang in Zeebrugge is sensationeel. Van 9.555 in 2010 steeg de aanvoer in 2011 met 27% tot 11.331 ton. Vanwaar kwam die toegenomen hoeveelheid? Ze kwam vooral van de vismijn van Oostende, want daar zakte de aanvoer in één jaar tijd met niet minder dan 23% (van 7.029 tot 5.413 ton). Volgens Devisch is die daling voor de vismijndirectie *'groter dan we zelf verwacht hadden'*. Dat is een bewering die de wenkbrauwen laat fronsen, want de Dienst Zeevisserij van de overheid publiceert maandelijks een samenvatting van de marktsituatie. De achteruitgang van de Oostendse vismijn was bijgevolg op de voet te volgen. En die aanvoercijfers waren van meet af aan verontrustend: januari -24%, februari -5%, maart -11%, in april + 5%, mei -28%, juni +4%, juli -26%, augustus -19%, september -38%, oktober -33%, november -33%...⁽¹⁾ Dat de achteruitgang de directie van de VV verrast heeft, klopt dus geenszins. Maar de VV levert ons wel een verkla-

Besomming (2010-2011) in Oostende

	2010	2011	Vershil	% verschil
Aanvoer in ton	7.029	5.412	-1.616	-23%
Besomming in euro (x 1000)	29.085	22.559	-6.527	-22%

Besomming (2010-2011) in Zeebrugge

	2010	2011	Vershil	% verschil
Aanvoer in ton	9.555	12.105	+ 2.550	+ 27%
Besomming in euro (x 1000)	41.334	52.665	+ 11.331	+ 27%

ring waaruit moet blijken dat die achteruitgang niet onlogisch is. Devisch: 'Sowieso heeft Zeebrugge het grootste aanbod, en ook de logistiek is er momenteel beter. Maar we streven ernaar om in de toekomst het evenwicht tussen Zeebrugge en Oostende te herstellen, onder meer door te investeren in die logistiek, en dat zal ook lukken.' Voor de Oostendse vismijn houdt die verklaring een belofte in voor een betere toekomst, maar de uitleg die Devisch geeft voor de achteruitgang oogt dan weer niet geruststellend. Dat Zeebrugge het grootste aanbod heeft is uiteraard correct. Verklaart dat dan de plotse ineenstorting van de aanvoer in Oostende? Er moet iets anders aan de hand zijn, Zeebrugge verwerkt immers al meer dan een halve eeuw de grootste aanvoer. Dat gegeven was in 2011 verre van nieuw, dus moet de oorzaak van de Oostendse ineenstorting elders gezocht worden. Komt het, zoals Devisch verder beweert, door de betere logistiek van Zeebrugge? Neen, want sinds de vismijn van Zeebrugge gesloten werd en de Zeebrugse Visveiling haar activiteiten naar de achterhaven verhuisde, speelt ze het logistieke voordeel elk jaar uit, en dat al sinds de vroege jaren negentig van de vorige eeuw. Ook daar valt geen nieuw

Noël Devisch: 'We streven ernaar om in de toekomst het evenwicht tussen Zeebrugge en Oostende te herstellen, onder meer door te investeren in de logistiek, en dat zal ook lukken.'

element te ontdekken dat de spectaculaire achteruitgang van Oostende verklaart. De enige verandering die we kunnen opmerken is dat de Oostendse vismijn in handen gekomen is van de eigenaars van de Zeebrugse Visveiling. Die hebben de naam van hun NV dan wel van 'Zeebrugse' in 'Vlaamse' veranderd, dat heeft hen niet belet de aanvoer van Oostende naar het hun vertrouwde Zeebrugge af te leiden.

Een geheim plan?

Toch beweert de VV dat ze de logistiek in Oostende zal aanpakken. Devisch: 'Zo wordt dit jaar een nieuwe sorteerlijn geïnstalleerd'. In juni treedt het nieuwe digitaal veilsysteem in werking dat de drie Vlaamse vismijnen met elkaar verbindt (zie verder in dit blad). Ook daaruit zouden betere perspectieven voor de Oostendse visserij moeten komen. Maar vooral is er de belofte om in Oostende een nieuw vismijngebouw op te trekken. Devisch: 'Dit jaar moeten alle vergunningen geregeld worden, om dan in 2013 aan de afbraak van de oude gebouwen te beginnen. De nieuwe vismijn moet uiterlijk op 2 januari 2015 van start gaan.' In Oostende neemt de scepsis evenwel toe. In de volksmond heet het dat de achteruitgang van de plaatselijke vismijn door de VV gepland werd. Bedoeling zou zijn om de vismijn in Oostende leeg te laten lopen, zodoende het nut van twee vestigingen in vraag te stellen en de Vlaamse Regering uiteindelijk voor de keuze te plaatsen waar die ene vestiging dan wel moet komen, in Zeebrugge of in Oostende. Op een nieuwssite reageerde de Oostendse reder Willy Versluys als volgt op de beweringen van de VV: 'Met alle respect voor de Vlaamse Visveiling bestuurders, maar men vergeet er bij te vertellen dat, sedert de ZV ook de Oostendse veiling bestuurt, veel Oostendse vaartuigen, die normaal in Oostende aan de markt zijn, verschillende malen verplicht werden hun vangst in Zeebrugge te verkopen, wegens annulering veiling in Oostende. Een aanpassing met die cijfers zal een heel ander beeld geven!' (2) Indien Versluys gelijk heeft, dan heeft de VV inderdaad de leegloop uit de

SKB Life Saving Equipment

reddingsvesten - reddingsboeien - drijvende toestellen - valschermsignalen - stakelichten man.o.boordlichten - noodzenders Locat - radio Beacon - reddingsvlotten: RFD, Elliot, Viking, Zodiac, Autoflug, Bombard, Avion, Callegari, Servaux, Mitsubishi, Soniform - nazicht brandblusapparaten.

- ERKEND SERVICESTATION -

**VERANTWOORDELIJKE VOOR DE KUST:
A. VAN DURME. TEL.: 0475 25 88 02**

SKB Life Saving Equipment
Vossesdijnsstraat 44
2030 Antwerpen
Tel + 32 (0) 3 2138670
Fax + 32 (0) 3 2138671

Afdeling kust
H. Baelskaai 8A
B-8400 Oostende
Tel.: 059/33 96 00
Fax: 059/33 96 01

Oostendse vismijn zelf georganiseerd. Dat betekent uiteraard nog niet dat daar een geheim plan achter zit, want beslissingen om het aanbod op sommige dagen in Zeebrugge te groeperen kunnen ook ingegeven worden door de noodzaak om efficiënt te werken. Tegelijk is het natuurlijk wel zo dat de aldus geschapen situatie niet van dien aard is dat het Oostendse scepsis ter zake vermindert.

Beton of los zand

In Oostende hebben ze wel meer redenen om argwanend te zijn. Op 26 november 2010 bekrachtigde de Oostendse gemeenteraad de overeenkomst tussen de VV en het Oostendse stadsbestuur. De gemeenteraadsleden kregen toen te horen dat de nieuwe exploitant een aanvoer van 45% van de vangsten van de Belgische vloot in Oostende garandeert. Visserij schepen Yves Miroir zei daar toen over: *'Het is heel belangrijk voor Oostende dat die 45% gebetonneerd zit in de overeenkomst. Per procent minder betalen ze 1 miljoen euro boete'* (3). We rekenen even uit. In 2011 bedroeg de totale aanvoer van de VV ongeveer 17.500 ton. De directie kende daarvan 5.413 ton toe aan Oostende. De regel van drie leert ons dat Oostende nauwelijks 31% van de visaanvoer toegewezen kreeg. Dat is maar liefst 14% minder dan wat de Oostendse gemeenteraadsleden te horen kregen als zijnde als het minimum dat in Oostende zou verhandeld worden.

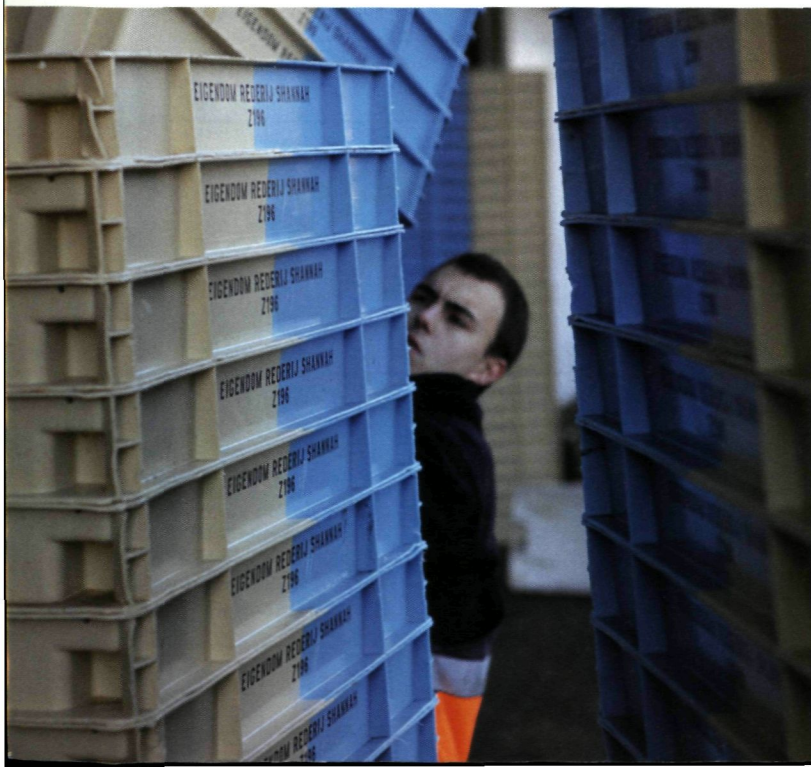
Moet de VV-directie nu 14 miljoen euro boete betalen aan de stad Oostende? Heeft de Oostendse visserij schepen destijds de waarheid verteld of verdraaid? Staat de vermelde 45% al dan niet ergens 'gebetonneerd'? En als dat zo is, waarom horen we er dan nergens iets over? En leert ons dat iets over de gemaakte afspraken met betrekking tot de toekomst van de Oostendse vismijn?

Flor Vandekerckhove • Foto's Jo Clauwaert

(1) <http://tv.vlaanderen.be/nlap/ps/doc/s>

(2) <http://www.nieuwsblad.be/forum/index.aspx?pagenam e=detail&forum id=3389710>

(3) <http://www.focus-wtv.be/nieuws/algemeen/gegarandeerd-45-belgische-visaanvoer-naar-oostende/article-1194877952371.htm>

Stichting voor Duurzame Visserijontwikkeling

SVDO vzw
Wandelaarkaai 4
8400 Oostende
Tel: 059 50 95 26
Fax: 059 50 96 64
info@sdvo.be

Openingsuren:
Van maandag t/m donderdag
van 8.30u tot 12.15u - 13u tot 17u
Op vrijdag van 8.30u tot 12.30u

HET ZEEVISSERSFONDS
fonds voor bestaanszekerheid

Zeevissersfonds
Wandelaarkaai 4
8400 Oostende
Tel: 059 50 95 55
Fax: 059 50 95 25
info@zeevissersfonds.be

Openingsuren:
Van maandag t/m donderdag
van 8.30u tot 12.15u - 13u tot 17u
Op vrijdag van 8.30u tot 12.30u

Alle vismijnen nog dit jaar op eenzelfde veilsysteem

Veel volk op de ondertekening van het samenwerkingsakkoord tussen de vismijnen. Naast de talrijke Nieuwpoortenaars herkennen we o.a. Emiel Brouckaert van de Rederscentrale, Burgemeester Moenaert van Brugge, Frans Coussement van het kabinet Visserij, minister Kris Peeters, Marc Welvaert van de Dienst Zeevisserij, Noël Devisch, Marc Bekaert en Johan Van de Steene van de Vlaamse Visveiling. foto fv

Op donderdag 5 januari werd in Nieuwpoort het samenwerkingsakkoord tussen de vismijnen voorgesteld voor de aankoop van een centraal veilsysteem. Zowel de Nieuwpoortse vismijn als de Vlaamse Visveiling (VV, met vestigingen in Zeebrugge en Oostende) worden met dezelfde elektronica uitgerust.

De gemeenteraad van Nieuwpoort keurde in de zitting van 29 december 2011 de aankoop goed van apparatuur die de vismijn met het verkoopsysteem van de VV verbindt. De VV besliste eerder al om in Oostende en Zeebrugge een eensluitend systeem te installeren.

Bedoeling van de samenwerking is om tegen juli een nieuw en gemeenschappelijk elektronisch veilsysteem te laten draaien in elk van de drie Vlaamse vismijnen. De kostprijs van het initiatief wordt geraamd op een miljoen euro, waarvan 740 000 euro voor het eigenlijke veilsysteem. Kris Peeters bevestigde in zijn toespraak dat de Vlaamse regering 40% van dat laatste bedrag op zich neemt.

Merkwaardig is dat bij de keuze tussen de veilsystemen niet voor Pefa.com gekozen werd, de software die destijds in de schoot van de Zeebrugse Visveiling (ZV) ontwikkeld werd, maar voor Auxcis, de installatie die de Oostendse Visaflag (O.V.A.) destijds koos omdat die goedkoper was dan Pefa.com. We herinneren ons dat de Oostendse beslissing destijds bekritiseerd werd als getuigend van Oostendse onwil om met de ZV samen te werken. Vandaag blijkt evenwel dat Auxcis inderdaad boven Pefa.com te verkiezen valt.

Naast minister-president Kris Peeters waren op 5 januari tal van personaliteiten naar de raadszaal van Nieuwpoort afgezakt om de ondertekening bij te wonen. De Brugse burgemeester Patrick Moenaert was er en de ZV had Noël Devisch, Marc Bekaert en Johan Van de Steene afgevaardigd.

De Rederscentrale was vertegenwoordigd door Emiel Brouckaert en de Dienst Zeevisserij door Marc Welvaert. Zij werden in Nieuwpoort ontvangen door burgemeester Roland Crabbe en visserijschepen Kris Vandecasteele.

Op de plechtigheid werd het woord gevoerd door burgemeester Crabbe, Noël Devisch (voorzitter Raad van beheer van de VV) en Kris Peeters. De twee laatsten verwezen expliciet naar de vroegere situatie waarbij de Oostendse vismijn in concurrentie verkeerde met de Zeebrugse Visveiling. Devisch: *'Spijtig dat gouverneur Breyne hier niet aanwezig is, want ik had hem willen bedanken voor de inspanningen die hij geleverd heeft om Oostende en Zeebrugge te laten samenwerken.'* Peeters 'verwonderde' er zich dan weer over dat er geen delegatie uit Oostende op de ondertekening aanwezig was, een opmerking die aan de tafel enig gegniffel opleverde. Hij wees erop dat zijn kabinet er alles aan gedaan heeft om de fusie met Zeebrugge te forceren: *'Het was twee voor twaalf. De Oostendse vismijn was ei zo na gefuseerd met een buitenlandse vismijn.'* (Lees de vismijn van Urk.) Alle sprekers dichtten de Vlaamse visserij een hoopvolle toekomst toe. (fv)

Alle industriële en scheepsherstellingen mekaniek en plaatwerk

Nieuwe Werfkaai 14 • 8400 Oostende

T: 059 33 22 15 • F: 059 33 01 55

GSM Johan: 0477 31 54 15

GSM Ludo: 0477 33 54 35

**BEMA
DOET
HET**

Nieuwpoortse vismijn terug naar af

De kleine Nieuwpoortse vismijn verhandelde vorig jaar ongeveer 350 ton vis. Dat is 17 procent minder dan in 2010. 'Dat is voornamelijk te wijten aan de mindere aanvoer van garnaal', zegt schepen van Visserij Kris Vandecasteele 'In 2010 mochten we een recordaanvoer van 242 ton noteren. In 2011 was dit slechts 135 ton. 2009 en 2010 waren mirakeljaren voor de garnaalvissers. Je kon toen gerust spreken van een wonderbare garnaalvangst. Eigenlijk is 135 ton meer een normale aanvoer.'

'De uitzonderlijke garnaalvangsten van de vorige twee jaren konden niet blijven duren', zegt ook vishandelaar Romeo Rau. 'Spotprijzen zoals in 2010 waarbij de garnalen in de viswinkels amper 3 euro per kilogram

Visserij schepen Kris Vandecasteele: 'In 2010 kenden de garnaalvissers wonderbaarlijke visvangsten. De aanvoercijfers van 2011 zijn eerder normaal te noemen.' foto JoC

kosten, waren er in 2011 niet. Vorig jaar betaalde de consument gemiddeld één à twee euro meer per kilogram.'

Een andere reden voor de minder goede resultaten is de slechte maand december, met nogal wat storm op zee. Dat is nefast voor de Nieuwpoortse vloot die uit kleine vaartuigen bestaat en dus erg afhankelijk is van de weersomstandigheden.

Toch is visserij schepen Vandecasteele tevreden met het resultaat: 'Er zat minder garnaal in de Noordzee, waardoor de Nieuwpoortse vissers zich meer op de aanvoer van dagverse vis gericht hebben. De totale aanvoer van visproducten daalde door de geslonken garnalaanvoer weliswaar met 17 procent, maar doordat de vissers zich op vis concentreerden daalde de omzet slechts met 8 procent.'

Nederland: minder garnalen, minder tong

Het aanbod op de Nederlandse visafslagen kende in 2011 een lichte achteruitgang (van 99.941 in 2010 verminderde de aanvoer naar 98.848 ton in 2011). De omzet nam echter wel fors af met een volle 4 procent: van 294,7 in 2010 naar 283,1 miljoen euro in 2011. Lauwersoog, Urk en Vlissingen zagen het visaanvoer wel toenemen, maar de besomming niet. Alleen de vismijn van Scheveningen tekende een omzetsijging op. Daar mochten ze drie miljoen meer besommen dan in 2010 en kwam men uit 26,6 miljoen euro. Het is een trend, want in vijf jaar tijd is de omzet in Scheveningen met maar liefst 29 procent toegenomen, een merkwaardige evolutie wanneer men weet dat de besommingen in Nederland er globaal met 15% op achteruitgingen.

De scholaanvoer steeg met 15 procent en de prijs nam vorig jaar ook met bijna tien cent toe. De tong daarentegen liet zich niet vangen. Van het nationale tongquotum werd nog geen tachtig procent opgevisst en de gemiddelde prijs daalde bovendien lichtjes. Urk leverde 8,5 miljoen euro aan tong in. Alleen de United Fish Auctions noteerden meer tongaanvoer en -omzet. Die toename moet naar verluidt op rekening van de pulvisserij geschreven worden.

De garnalenprijs kelderde in de Nederlandse vismijnen van 2,74 naar 2,03 euro, terwijl de aanvoer ook nog eens van 13.156 ton naar 12.365 ton verminderde. In Breskens halveerde de garnalenaanvoer zelfs na de topjaren 2009 en 2010. Daar kelderde de garnalenaanvoer met 3,4 miljoen euro naar 2,3 miljoen euro. Ook Urk moest op de garnalen 3,4 miljoen euro inleveren, daar kwam men uit op 5,6 miljoen euro aan garnalenaanvoer. Het omzetverlies in de Nederlandse vismijnen kan dan ook bijna volledig aan de prijsdaling van de garnalen worden toegeschreven. Die omzet zakte van 36 naar 25,1 miljoen euro. Lauwersoog zag als enige het garnalenaanbod stijgen: van 3.293 naar 4.448 ton. (*) foto JoC

(*) In het garnalenaanvoeroverzicht is de Zoutkamper garnalenaanvoer van de Rousant niet opgenomen.

SCHILDERWERKEN ROMAN

Ploegstraat 36
8450 Bredene

TEL 0477/43 40 14
nick.roman@telenet.be

Rode poon is Vis van het jaar 2012

Het Vlaams Promotiecentrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) heeft samen met de sector voor de 24ste keer een Vis van het Jaar gekozen. Dit jaar staat rode poon in de kijker, een vis die heel het jaar door voordelig in prijs is.

Rode poon is een bijvangst in de Vlaamse visserij en er geldt geen vangstbeperking voor. Recent zijn een aantal schepen overgeschakeld op flyshooting, een meer duurzame visserij-techniek dan de boomkorvisserij. Zij kunnen wel gericht vissen op poon en zijn daar momenteel ook mee bezig, waardoor de veilingen een uitzonderlijk goeie aanvoer van rode poon kennen. De jaarlijkse aanvoer van poon bedraagt ongeveer 600 ton, waarvan ruim de helft rode poon. Januari, februari en maart zijn de topmaanden voor rode poon. Vanaf oktober trekt de aanvoer aan.

Rode poon is gemiddeld tussen de 30 en 50 cm lang en weegt 200 à 500 gram. De poon is bepantserd en waaiervormige

borstvinnen, waarmee hij over de zeebodem 'loopt'. Een ander typisch kenmerk is hun knorrend geluid, veroorzaakt door het trillen van hun zwemblaas. Vandaar dat rode poon ook knorhaan wordt genoemd.

Rode poon wordt meestal in zijn geheel aangeboden en wordt ter plaatse gekuist en gefileerd. De vis kan op veel manieren bereid worden: in de pan, in een gewone oven, in een microgolfoven, gepocheerd, gestoomd, in papillotten, op spiesjes. Het visvlees leent zich uitstekend voor vissoepen en visstoofpotten. VLAM heeft een receptenfolder gemaakt met recepten van Filip Claeys van restaurant De Jonkman in Brugge. De receptenfolder wordt gratis verdeeld in de visverkooppunten. Ook organiseert VLAM een nationale horecawedstrijd. De kok die het lekkerste en origineelste Vis van het recept op zijn menukaart heeft staan, wint de wedstrijd. De finale vindt plaats op Horeca Expo Gent in november.

Op zoek naar een naam voor een beeld

Elke keer je voorbij de visveiling in Zeebrugge passeert, kun je niet naast het bronzen beeld kijken op de hoek van de Noordzee- en Ijslandstraat. Een man en een vrouw lijken door de lucht te zweven, kettingen ondersteunen hen of remmen hen. Dat de kettingen op de boomkorvisserij wijzen, is evident.

In 'Maritieme monumenten aan onze kust' geschreven door Marc Loy, lees je dat Bernard Vandenberghe dit kunstwerk maakte op vraag van de Zeebrugse Visveiling. Het werd onthuld op 26 juni 1993 en was bedoeld als eerbetoon aan de Zeebrugse visserij. Inspiratiebron was De geboorte van Venus van Botticelli. Verder schrijft Loy: *'Bronzen kunstwerk waarin een man en een vrouw herkenbaar zijn. Samen staan ze symbool voor de gunstige wind, de lonende visserij. De kettingen verwijzen naar de bokkenvisserij en de cirkelvormige uitsparingen refereren aan de winchen om de netten te winden of in te halen.'* De naam luistert naar het weinig inspirerende 'Vissermonument zonder naam.'

Nadat ik 'en passant' een fotootje had geschoten, kwam ik op de idee om op facebook te polsen naar een naam. Er kwam ongewoon veel reactie. Zo zegt Eva: *'Enerzijds is het een sterk en krachtig beeld, maar het heeft ook iets wanhopigs, van ten onder gaan'* en ze stelt *'Van wanhoop tot hoop'* voor. Ophelia brengt *'Luctor en emergo'* in, maar vraagt zich af of dat niet een beetje oubollig is. Ze kort het dan in tot simpelweg *'Emergo'* en geeft de volgende bedenking bij het beeld: *'De vrouw lijkt beschermend voor de man, ze vormen een vreemde eenheid, zij introspectief en hij vooruitkijkend'*. *'Samen sterk'* verschoont ook ten tonele en ook Zephyr probeert een gokje: *'God van de winden'*. De prozaïsche Wybe opteert voor *'bnz'*, wat staat voor *'beeld zonder naam'*, maar dat kent geen bijval. Nadat Anna *'Panta Rei'* voorstelt, foert Natascha *'Waarom altijd Latijn of Grieks?'* Wat volmondig bijgetreden wordt door HVB-columnist Chris Prut Meyers, en wat Natascha triggert om grappenderwijs *'Schipper naast Mathilde'* te lanceren. Leuk, jawel... Een gekke naam doet het trouwens altijd goed – denk maar aan de *Tettebrug* in Oostende.

Krijgen we verder nog *'Vooruit'*, *'De Toekomst'*, *'Hang on'* (volhouden), *'Geen zee te hoog'*, *'Ode aan de visser'...* *'Roest zacht'*. Een heel mooie is *'Liefde in span'* van Franky Kiekens, refererend naar de visserij in span. En dan komt Prut nog met *'Steen en been'* omdat, zo zegt hij, de vissers altijd klagen, ook wanneer het goed gaat. *'Bovendien zit er dan ook 'steen' van 'steennet' in de uitdrukking. Meegenomen is ook dat de huidige directeur van de vismijn Johan Van de jawel!... Johan Van de Steene heet.'* (Katrien Veroeale • foto JoC)

Onze IJslandvaarders, een meesterwerk van 4,600 kilo

Op 16 december werd in Oostduinkerke het naslagwerk 'Onze IJslandvaarders' voorgesteld, twee dikke boekdelen van elk 600 bladzijden, goed voor 4,600 kilo leesvoer! De auteur beschrijft erin het vissersleven van 975 Vlaamse IJslandvaarders. De twee boeken mogen het levenswerk genoemd worden van de Oostduinkerkenaar Johan Depotter die er 25 jaar aan gewrocht heeft.

De boeken vormen samen een naslagwerk waarin Depotter alfabetisch 975 IJslandvaarders vermeldt, met alles wat hij daarover heeft kunnen opgraven: familiale situatie, afvaarten, functies aan boord, veroordelingen, anekdotes & verhalen, briefwisseling, ongevallen, overlijden...

Maar het werk van Johan Depotter is tegelijk veel meer dan een naslagwerk. Tijdens zijn opzoekingen (die hem even goed naar Duinkerken voerden als naar Cherbourg, Bretagne, Brussel en Beveren-Waas) kwam hij in contact met andere onderzoekers die hem veel over de IJslandvaart leerden. Van nabestaanden kreeg hij dan weer fotomateriaal en andere documenten die alle hun weg naar de twee boekdelen vonden, goed voor honderden illustraties. Johan Depotter: *'Bij ieder personage wordt een tipje van de "IJsland"-sluier gelicht, zodat men zich, aanbeland bij de familienamen met de letter "Z" beslist een ruimer beeld kan vormen van de samenleving van onze kustbevolking in de 19de eeuw en in het bijzonder over het leven aan boord van een Duinkerke of Grevelingse galette.'* (1)

We gingen enkele nabestaanden opzoeken en zochten naar het zware, maar (vooral dank zij Depotter) roemrijke verleden van hun voorvaders.

Johan Depotter

De visserij heeft veel te danken aan volkskundige auteurs, niet professionele geschiedkundigen die zich in hun vrije tijd over het vissersverleden buigen. Veel van wat we over het vissersverleden kennen is via hun noeste arbeid tot ons gekomen.

De Oostduinkerke onderwijzer Johan Depotter (54) is zo'n onderzoeker. Hij houdt zich al vele jaren bezig met de historische IJslandvaart. Zijn werk resulteerde eerder al in de tentoonstelling 'Gebleven op IJsland' die in 2010 in het museum Navigo te Oostduinkerke doorging en in de installatie van een gedenkzuil waarop de namen gebeiteld staan van 129 vissers die niet meer uit de IJslandse wateren terugkwamen.

De auteur is zelf een achterkleinzoon van IJslandvaarder August Desaeve, En zoals dat in de visserij van de Westhoek veelal (en in die van de middenkust al evenzeer) het geval is, zijn er wel meer sporen te trekken naar IJslandvaarders. Zo is ook Anita, echtgenote van Johan, een achterkleindochter van een van de vijfendertig (!) Calcoens die als IJslandvaarder in het werk geboekstaafd staan. De twee wonen overigens in een Oostduinkerks vissershuisje waar ooit nog Gustje Troempe gewoond heeft, jawel een IJslandvaarder, die ook wel Gusten Gutter genoemd werd en eigenlijk August Vermoote heette.

Johan Depotter auteur van *Onze IJslandvaarders*, ontmoet Simonne Vincent, kleindochter van Désiré Debergh, alias Diesje Kloeffe.

Désiré Debergh, grootvader van Simonne

Karel Debergh was een schaapherder en daardoor niet veel thuis. Maar wanneer hij thuis was, maakte hij wel kinderen. Voor de rest was het indertijd niet anders dan nu: veel uit-huizigheid bevordert het familieleven niet. Toen Karel in een geval van fraude veroordeeld werd, verkocht hij hebben en houden en ging gescheiden van zijn vrouw leven. De drie kinderen werden geplaatst en kwamen bij vissers terecht. Vader moest daarvoor de niet geringe som van 15 frank per kind aan onderhoudsgeld betalen, wat hij weigerde, waardoor de kinderen op straat dreigden te komen, wat dan weer door het Armenbestuur van Adinkerke belet werd. De situatie brengt ons meteen in de sfeer van de Westhoek uit die niet zo goede oude tijd.

Karels oudste zoon heette Désiré en werd Diesje Kloeffe genoemd. Hij werd landbouwersknecht, maar in 1888 trok hij toch naar Duinkerke om er aangemonsterd te worden. De ervaringen van zijn eerste reis werden opgetekend door Bert Bijlens: *'Als visser die voor de eerste keer de reis meemaakte, ontdekte ik nooit de vormen van het eiland; de gletsjers leken wel witte wolken toppen. Al naderend doemde dan het eiland op als "een donderschei met witte wolken". In de Bollebocht (Heklabocht) zag ik de Heklavulkaan (...). Men ziet die vulkaan reeds van ver, toch ligt hij een eind daarvan en die baai is nog dertig uren zeilen diep. In die bocht liggen grote keien die leken op 't water te drijven als kurk.'* Het bleef niet bij die ene reis. Diesje Kloeffe werd een door-gewinterde visser. In 1891 ontsnapte hij als enige aan boord van de OD. 3 l'Espérance aan de verdrinkingsdood. Tijdens zijn vierde reis naar IJsland ging het dan weer op een andere manier mis. Tijdens de visvangst werd hij ziek (typhuskoorts of pokken) en de kapitein liet hem in Reykjavik afzetten. Hij werd er in quarantaine geplaatst, verzorgd en uiteindelijk weer door de galette opgepikt.

Dat belette hem niet om nadien nog drie keer af te varen. In 1897, na een magere visvangst, gaf hij er de brui aan en werd kustvisser. Nog later werd hij een duinenboertje dat zich toelegde op de teelt van aardappelen, rogge en gerst. Als bijverdienste breide hij netten voor de plaatselijke strand- en paardenvissers. Hij werd 89 jaar. Désiré Debergh kreeg verschillende kinderen en die zorgden op hun beurt voor nageslacht. En zo komt het dat Simonne Vincent een kleindochter van hem is. Simonne is in de Oostendse visserij bekend omdat zij en haar echtgenoot vele jaren lang De kurkenzak uitgebaat hebben, een sterk met de visserij verbonden zaak, annex café, op de Hendrik Baelskaai. Het café (dat nog altijd tot de best bewaarde geheimen van Oostende behoort) bestaat nog altijd en is bekend als 't Veegeetje (zo genoemd naar Végé, een van oorsprong Nederlandse organisatie van zelfstandige winkeliers waarvan de winkel van Simonne destijds deel uitmaakte).

Focusjournalist Bernard Vanneuille (hier in gesprek met Frans Coussemont, rechts, op het kabinet Peeters verantwoordelijk voor de visserij) is de kleinzoon van IJslandvaarder Achiel 'Chieltje' Vanneuille.

Achille Vanneuille, grootvader van Bernard

Eenentwintig Vanneuilles worden er in *Onze IJslandvaarders* vermeld. Engelbert Vanneuille was zo'n voortvarende visser en vier van zijn zonen eveneens. Het spreekt vanzelf dat veel nageslacht van die Venneuilles ook buiten de visserij terecht kwam.

Zo komt het dat ook Focusjournalist Bernard Vanneuille zich telg van een IJslandvaardersgeslacht mag noemen. Zijn grootvader, Achille alias Chieltje, was een van de zonen van IJslandvaarder Engelbert die in de voetsporen van zijn vader stapte en op zijn beurt naar IJsland voer. Chieltje maakte zijn eerste reis in 1901 toen hij achttien was. Hij kreeg meteen zijn vuurdoop, want de D.36 Léontine kwam in een storm terecht die zestig uur duurde. In 1902 vinden we hem op de galette Hélène & Adrienne. Die reis leert ons iets over de inkomsten van de IJslandvaarders. Op 7 september zat de reis erop. Achille had al 242,50 frank voorschot ontvangen en kon na de reis nog 191,30 frank ophalen, na aftrek van 22,50 frank voor het dagelijks rantsoen eau-de-vie. Bruto goed voor 456 frank. Het daaropvolgende jaar viel het dan weer tegen: bruto slechts 370 frank.

Terwijl ik die bedragen opschrijf, vraag ik me af of het hier Franse dan wel Belgische franken betreft. Ik contacteer Johan Depotter die me weet te vertellen dat mijn vraag zonder belang is: van 1850 tot 1914 blijkt de waarde van die twee munten identiek te zijn.

Wie waren ze?

Wie waren die IJslandvaarders die vanuit de westhoek 'de schreve' overtrokken om in zich Duinkerken of Grevelingen te laten aanmonsteren op een goëlette ('galette')... en als alles goed ging, zes maand later weer voet aan wal te zetten?

Depotter: 'Wie in Frankrijk ging inschepen deed dat uiteraard voor het geld. Een jongeman werd opgeroepen om zijn dienstplicht te vervullen en trok eerst nog zes maand naar IJsland om toch enige geld in huis achter te laten voor zijn ouders. Ofer moest geld gezocht worden om in de duinen een lapje grond te pachten en daar aardappelen en gerst te kweken. Een derde had dan weer de ambitie om een part in een kustvissersvaartuigje te nemen. En sommigen deden het gewoon omdat het een regulier deel van hun beroepsleven was, soms twintig jaar en meer, wat resulteerde in een visserscarrière van meer dan twintig reizen van telkens zes maand lang.' Zes maanden op zee, in weer en wind, van maart tot september, 'Allee, 't is toch voor geen eeuw!' (Meer over Johan Depotter en de IJslandvaart vindt u in HVB IX / 2010.)

Eddy (links) en Reginald, achterkleinkinderen van August Vermoote. Toen August van zijn laatste reis terug thuis kwam, moest hij vernemen dat zijn echtgenote al twee maanden overleden was.

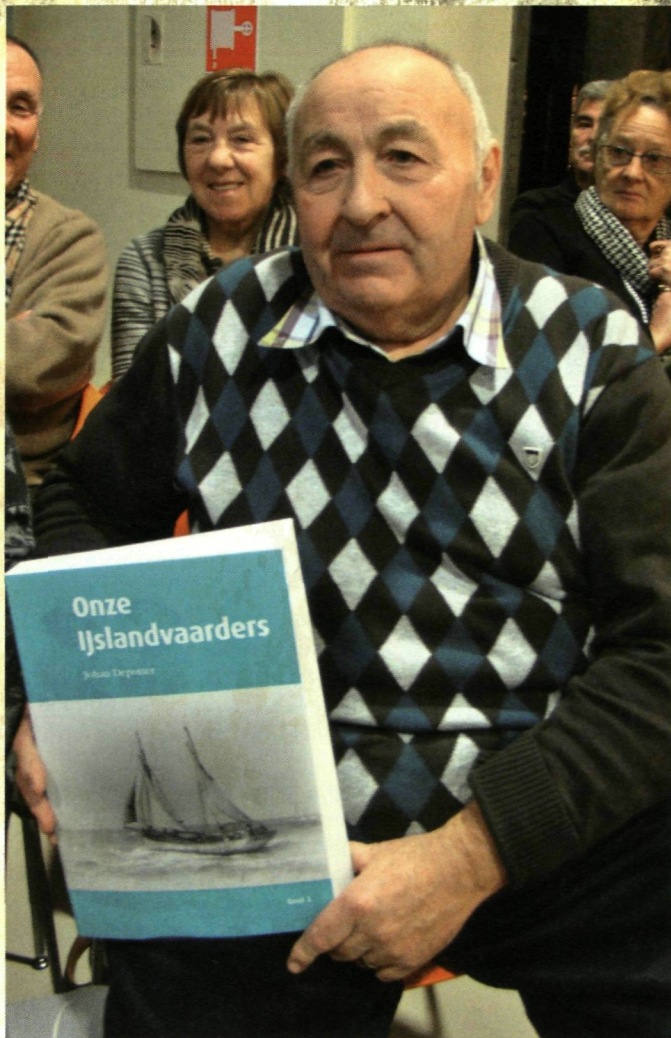
August Vermoote, overgrootvader van Eddy en Reginald

In het werk wordt slechts één Debergh vermeld, maar Vermo(o)tes zijn er in alle maten en gewichten, dertien in totaal. Op de boekvoorstelling legden we contact met Eddy en Reginald. We vroegen hen van welke Vermo(o)te ze familie zijn. Het antwoord volgde even vlug als resoluut: van allemaal! Inderdaad, aan het begin van de 19de eeuw is er binnen de Oostduinkerke familie Vermoote plots een zoon die zijn kinderen bij de burgerlijke stand te Koksijde als Vermote aangeeft. Zo komt er wel een enigszins andere naam, maar de nakomelingen blijven uiteraard wel een bloedband met elkaar hebben. De Vermootes (2 x o) en de Vermotes (1 x o) zijn allen door familiebanden met elkaar verbonden.

Rechtstreeks zijn Eddy en Reginald afkomstig van IJslandvaarder August Vermoote (1867-1935) waarvan ze achterkleinkinderen zijn. August trok voor het eerst naar IJsland toen hij zeventien was. Zijn laatste reis ondernam hij in 1905, toen hij 38 was. In die relatief korte periode had hij twintig keer de campagne naar IJsland meegemaakt. Toen hij van zijn laatste reis terug thuis kwam, moest hij vernemen dat zijn echtgenote twee maanden eerder overleden was.

Letterkundige Juul Filliaert vluchtte tijdens de Eerste Wereldoorlog weg uit Nieuwpoort en ging schuilen in de Westduinen van Oostduinkerke, waar hij buiten het bereik van de Duitse bombardementen kon blijven. Enige tijd logeerde hij bij August Vermoote die hem over zijn vele reizen vertelde. Zo kwam de schrijver in de ban van de visserij en schreef hij in 1938 'De laatste Vlaamse IJslandvaarders'.

Wat moeten we dan verder nog weten om het inkomen van Chieltje Vanneuville een beetje in perspectief te plaatsen? In 1887 kostte het brood 0,32 frank/kg, zo weten we van Jef Klausning, die ons in zijn boek 'Ach, gij rijke lieden met al uw geld' verder ook nog vertelt dat aardappelen toen 0,13 frank kostten. Een kilo goedkoop vlees was goed voor 1 frank, melk kostte 0,20/liter, kolen betaalde men 2,50 frank per 100 kilo. Vanneuville uit de Westhoek verdiende op zee in zes maanden tijd ongeveer 350 à 430 frank netto. Ter vergelijking: Oostendenaars die in die tijd op verse vis gingen jagen, haalden netto, nog steeds volgens Klausning, in de zomer ongeveer 7 frank per zeereis (van acht dagen) binnen, in de winter hielden ze netto iets meer dan 20 frank over en als de vangst extra meeviel kon dat oplopen tot 40 frank.

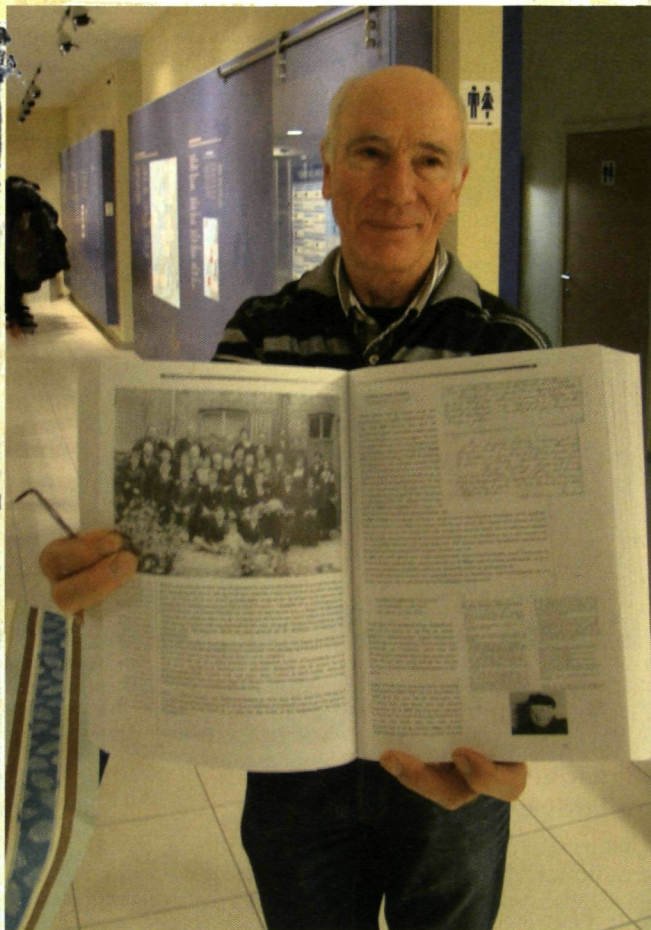

Gerard Driesmans mag inmiddels in Rotselaar wonen, hij behoudt de band met de westhoek. Op de boekvoorstelling in Navigo was hij present ter ere van zijn grootvader, de bekende IJslandvaarder Engel Puystiens, alias De Rosten.

Edward Desaeuer, grootvader van Robert

Robert is de kleinzoon van Edward Desaeuer (1853-1937) die in de volksmond Warten Tanghe genoemd werd. We ontmoeten Nieuwpoortenaar Robert Desaeuer op de boekvoorstelling in het museum Navigo. Hij benadrukt dat hijzelf ook nog op IJsland gevaren heeft, met name op de O 286 Charles-Henri van schipper Michel Anseeuw. Waarmee de kleinzoon van IJslandvaarder Edward Desaeuer de enige is uit diens nageslacht die de sprong van de historische IJslandvaart uit Duinkerken naar de moderne IJslandvisserij vanuit Oostende gemaakt heeft. Robert benadrukt het nog eens: 'Noch mijn vader, noch mijn broers hebben op IJsland gevaren, alleen ikzelf ben in de sporen van grootvader getreden.'

Die grootvader had een indrukwekkend parcours gereden. Depotter viste uit dat de man niet minder dan 23 IJslandreizen op zijn actief kon schrijven. En wanneer hij thuis was durfde hij al eens een konijn stropen. De wet was hard voor stropers en daarenboven was die wet op een cynische manier voor iedereen gelijk: het was zowel voor rijk als arm verboden om een brood te stelen. In 1890 had Warten voor het stropen al eens een voorwaardelijke gevangenisstraf opgelopen en in 1894 werd hij weer betrapt toen hij een strop aan 't plaatsen was. Op het proces was hij niet aanwezig, want hij was alweer op weg naar Duinkerken om daar in te schepen. In die tijd kon een visser nog naar zijn werk ontsnappen.

Robert Desaeuer is de kleinzoon van IJslandvaarder Edward Desaeuer, alias Warte Tanghe. Robert is trouwens de enige telg die in de voetsporen van zijn grootvader getreden is. Vanuit Oostende voer hij op IJsland aan boord van de O 286 van schipper Michel Anseeuw.

Engel Puystiens, grootvader van Gerard

Nog op de boekvoorstelling ontmoeten we ook Gerard Driesmans (64). Hij woont nu in Rotselaar, maar is uit de Westhoek afkomstig. Zijn grootvader Engel Puystiens, alias De Rosten (°1883), overleed op 22 april 1978 in het bejaarden-tehuis van De Panne. Hij was toen op een na de laatste nog in leven zijnde IJslandvaarder. Zijn eerste reis naar IJsland ondernam hij in 1901. Hij was 18 jaar en oud genoeg voor de dienst. Sommigen waren jonger, zo jong zelfs dat er in 1907 een wet nodig was die verbood scheepjongens aan boord te hebben die jonger dan 15 waren. In 1908 werden daarop nog vijf inbreuken vastgesteld. Alsof het leven nog niet hard genoeg was, moesten sommigen tussendoor ook nog het land gaan verdedigen. Dat was ook het geval voor Engel Puystiens die in 1906 in Antwerpen gekazerneerd werd. Geld om tijdens het verlof naar huis te keren had hij niet. 'Om iets bij te verdienen trok hij 's zondags naar de Vogelmarkt te Antwerpen. Daar kon je worstelen. Verliezen of winnen, 't kon hem niet veel schelen. Als hij maar wat extra geld op zak kreeg.' Those were the days!

Georges Vanbillemont, de grootvader van Pros

Betekent dit nu dat alle IJslandvaarders uit de Westhoek in het boek vermeld worden? Depotter inventariseerde er 975 van. Heeft hij ze allemaal? De grootvader van de bekende Oostendse reder Pros Vanbillemont heette Georges, woonde in de Westhoek en gehuwd met Julia Calcoen. Volgens Pros was die grootvader een IJslandvaarder, maar die naam vinden we in deze twee boeken niet terug. Hoe komt dat?

We gingen het vragen aan Johan Depotter die wel een wandelende encyclopedie van de IJslandvaart lijkt te zijn en ons het volgende zei: *'Georges Vanbillemont (°Adinkerke, 1883) huwde te Adinkerke in 1907 en week met zijn gezin uit van De Panne naar Oostende na 1922. Vanuit Oostende kan hij IJslandvisser geweest zijn (visbakken- stoomschepen), maar er is over hem niets bekend van IJslandvaart vanuit Gravelines of Duinkerken. Het is bijna zeker dat hij daar nooit aangemonsterd heeft. Mocht Pros daar wél bewijzen van hebben, dan zou ik dat uiteraard graag vernemen. De vader van Georges was Pieter en die was wél IJslandvaarder, zijn schoonvader Louis van Trieeltjes (Calcoen) eveneens en ook zijn schoonbroer Mong Verhaeghe die huwde met Julia's zus, Bertha Calcoen.'*

De Vanbillemonts hebben meer dan één IJslandvaarder geproduceerd, maar Georges was daar wellicht niet bij. In de inventaris vinden we gegevens over Vanbillemonts die David Franciscus (°1865) heten, Henricus Josephus (°1849), de overgrootvader van Pros, namelijk Petrus Jacobus (alias Pier Billeman! °1853), Eduardus Theodoor (°1859), Augustus Henricus (°1862), Engelbertus (alias Beer, °1866), Arthur Franciscus (°1875) en Carolus Ludovicus (Keuntje, °1878). De zee eiste overigens een zware tol bij die Vanbillemonts. Henri komt in 1868 in IJslandse wateren om het leven: *'Bij het werk in het want, moesten de lenigsten mee met de stuurman naar boven klauteren om vooral bij de ra's van de fokkemasten het zeil in orde te brengen. (...) bij de onderra viel Henri plots in zee. Ze gooiden vlug een boei en wat touwwerk in zijn richting, maar in het koude water had de jongen de kracht niet om die te grijpen. (...). Er kwam op 3 oktober 1868 op 't gemeentehuis van Koksijde een brief toe waarop vermeld stond dat de bezittingen die Henri aan boord had afgehaald konden worden in het bureau van 'l Inscriptie Maritime te Duinkerke.'* Eduard kwam dan weer om in internationale wateren en August verdronk rond IJsland toen de D 89 Vaillante in 1888 met man en muis verging. Hij deelde het lot van minstens 130 andere Vlamingen die tussen 1815-1938 niet meer terugkwamen uit IJsland, in de toenmalige volksmond 'Deugnieteland' gegeten.

Flor Vandekerckhove

(*) Alle citaten komen uit *Onze IJslandvaarders* van Johan Depotter

Veel familieleden van de Oostendse reder Pros Vanbillemont waren doorgewinterde IJslandvaarders.

'Onze IJslandvaarders' werd uitgegeven door Academia Press uit Gent. Het eerste boek bundelt de namen van A tot K, het tweede deel van L tot Z. Het werk is in de boekhandel te koop, alsmede in het visserijmuseum Navigo te Oostduinkerke en bij de toeristische diensten van Koksijde. De twee boeken kosten samen 70 euro. Meer info op www.academiapress.be.

Actie enkel via www.epo.be en met vermelding van actiecode **VFA001**

Hoe durven ze

De Eyjafjallajökull is een natuurfenomeen. De economische crisis niet. Hier past geen verbijstering over ontombare krachten, maar verontwaardiging. Bankiers, poenslurpers en luchtballenblazers kregen na de crisis van 2008... nog meer macht. In een grote hold-up verhuisden opnieuw miljoenen euro's naar de miljonnairs. In Europa hebben de speculanten ondertussen een keizerlijke status gekregen, en worden ze braafjes "markten" genoemd. Als waren ze keizer Nero, beslissen ze - met duim omhoog of omhoog - over de toekomst van gehele volkeren. Van Griekenland en Italië tot bij ons eisen zij alweer dat u en ik de crisis betalen, voor de tweede keer. Hoe durven ze!

Hoe durven ze? brengt de geest van Tijl Uilenspiegel en de geuzen tot leven, de tegenstroom die democratie, vrijheid en economie opnieuw wil veroveren op de papen en zakenkabinetten van het kapitalistische Europa.

€ 17.5 ipv € 20

De kopersvreters

In 1860 laat Jon zijn eerste schreeuw in een lemen hut met strooien dak op de Heuvelse hei als zoon van een Lommelse dagloner. In zijn leven zal Jon zien hoe de stille Kempen worden ingepalmd door kanalen, spoorwegen en fabrieken. Zijn boerenkiel zal hij ruilen voor een werkmansplunje. Samen met priester Jans zal hij de eerste pasjes zetten van een katholieke vakvereniging... In 1920 wordt in Riethoven, een boerendorpje net over de grens met België, Piet Poppeliers geboren. Oorlog, verzet en deportatie zullen zijn jonge leven doorkruisen. Maar zijn vechtlust zal van hem in 1971 de leider maken van de grote staking in Balen... Eeuwen stonden kerken en kastelen in het midden, nu banken en fabrieken. Honderd jaar zinkindustrie schudde de Kempense mens en natuur meer door mekaar dan de vorige vijftienduizend.

De kopersvreters, Werd door de regisseur van de film "Groenten uit Balen" gebruikt om het karakter van Piet Poppeliers gestalte te geven.

€ 12.5 ipv € 15

EPO uitgeverij & distributie Lange Pastoorstraat 25-27, 2600 Berchem | Tel.: 03 239 68 74 | Fax: 03 218 46 04 | E-mail: orders@epo.be | www.epo.be

Twee sportvissers komen om het leven

Julien Smessaert (61) uit Zulte en Rudi De Burggraave (52) uit Olsene vertrokken op zondag 15 januari rond 8 uur met hun sportvissersbootje 44951 Henky om te gaan vissen voor de kust. Een uur later verliet de kustvaarder Amberis de haven van Zeebrugge en op zo'n 5 kilometer voor de kust, ter hoogte van de Wielingenboei, merkte de schipper de gekapseide Henky op. Volgens Rejane Gyssens, diensthoofd van het Maritiem Reddings- en Coördinatie-centrum (MRCC) in Oostende, startte onmiddellijk een grootscheepse zoekactie om de opvarenden te vinden. Rudi De Burggraave dreef rond in de omgeving van het gekapseide bootje. Een bemanningslid van de Amberis gooide een reddingsboei uit die de drenkeling kon vastgrijpen, maar toen de man tot op een tiental meter van de kustvaarder was genaderd, moest hij de boei lossen en verdween in zee. 'De andere visser werd door een duiker van de Seaking uit het kapseide bootje gehaald', aldus Gyssens. De Seaking bracht Smessaert naar het AZ Sint-Jan in Brugge, waar hij korte tijd later overleed.

Intussen ging de zoekactie naar de vermiste De Burggraave verder. Hoe langer de zoekactie duurde, hoe kleiner de kans was om de visser levend te vinden. De temperatuur van het zeewater schommelde tussen de 6 en 8 graden. Bij die temperatuur doen zich al na een kwartier al onderkoelingsverschijnselen voor. 'De reddingsvaartuigen hebben samen met de Seaking de zone tussen de strekdam van Zeebrugge en Wenduine afgezocht. De brandweer van Brugge en Blankenberge werd ingeschakeld om na te gaan of de visser niet op het strand was terecht gekomen. De zoekactie werd afgeblazen rond 13.30 uur. Het gekapseide bootje werd naar Oostende gebracht.

Iers vissersvaartuig gezonken

Op zondag 15 januari maakte de Ierse hekreiler C 331 'Tit Bonhomme' water buiten voor de haven van Glandore in het uiterste zuiden van Ierland, circa 55 kilometer ten zuidwesten van de stad Cork. Het 21 meter lange schip dat wellicht op een rots terechtgekomen was zonk al vlug.

Kort nadat de Z 121 Deborah in de nacht van 18 op 19 januari de haven van Milford verlaten had, kwam het schip om 3 uur 's nachts in aanvaring met een Griekse tanker. De Z 121 zou problemen gehad hebben met de automatische piloot. Het vissersvaartuig voer daarna onder leiding van Jeffrey Demeester naar Zeebrugge waar de averij voorlopig hersteld werd. Op 23 januari koos sz Z 121 weer zee. (foto ChrisM)

De vijf bemanningsleden kwamen in het water terecht.

Naar de vermiste bemanningsleden is zondag koortsachtig gezocht door twee helicopters, verschillende boten en vissersschepen. Een man kon uit zee worden gevist en is per helikopter overgebracht naar het universitair ziekenhuis van Cork, zijn conditie is stabiel.

MSC-label al dan niet geschikt voor de kleinschalige visserij

Nederlandse vissers die de passieve visserij op tong met staande netten beoefenen, klagen erover dat de procedures voor MSC-certificering nauwelijks haalbaar zijn. De Nederlandse staandwantvissers zijn al aangesloten bij MSC, maar ze vragen zich af of ze ermee door moeten gaan. Sinds de certificering in 2009 is er geen meerprijs voor de door hun aangevoerde tong gerealiseerd. De jaarlijkse audits en onderzoekskosten blijken aanzienlijk te zijn. Hierdoor dreigt een groot deel van de deelnemende vissers af te haken. De tongenvissers met staandwant in het Britse Hastings zijn al langer bezig met MSC. Ook zij realiseren geen meerprijs die de kosten van de MSC-certificering rechtvaardigt.

De Nederlandse staandwantvissers hebben samen met hun collega's uit Hastings een brief naar MSC geschreven met daarin het verzoek te ondernemen in deze kwestie. Zij willen dat de audits en onderzoeken (en dus ook de kosten) verminderd worden.

Enigszins in tegenspraak met bovenstaand bericht vernemen we dat de Nederlandse lijnvissers op zeebaars het MSC-label binnengehaald hebben.

De zeebaarsvissers, aangesloten bij de Vereniging van Beroepsmatige Handlijnvissers Nederland (VBHL), organiseren 21 vissersboten met een lengte tot tien meter. Ze vangen rond de 75 ton zeebaars per jaar. De VBHL heeft in 2010 voor haar MSC-beoordeling gebruik kunnen maken van een subsidie van het Nederlandse ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie, het Europees Visserijfonds en het Sustainable Fisheries Fund. De door de Nederlanders met werphengels gevangen zeebaars mag nu het internationaal erkende blauwe MSC-keurmerk dragen.

ASC-Label voor vis uit aquacultuur

In 2012 zal er voor het eerst kweekvis op de markt komen met het nieuwe keurmerk Aquaculture Stewardship Council (ASC). De eerste kweekvis met ASC-label zal tilapia zijn, gevolgd door pangasius. Veel supermarkten streven ernaar in 2016 alleen nog aquacultuurvis met het ASC-label te verkopen.

De Aquaculture Stewardship Council (ASC) werd in 2009 opgericht. ASC heeft de ambitie de internationale standaard te worden voor verantwoorde viskweek. Daarbij gaat het zowel om aspecten op het gebied van milieu, als om sociale en dierenwelzijnsaspecten. De organisatie is in het leven geroepen door het Wereldnatuurfonds (WWF) en het Nederlandse Initiatief Duurzame Handel. ASC is een relatief kleine organisatie, die waar mogelijk samenwerkt met MSC (Marine Stewardship Council), het certificeringsorgaan voor duurzaam gevangen vis.

BOU 8 wordt gerenoveerd

In januari startte de renovatie van de BOU 8, de lemmerhengst die ereburgemeester Stockman in 1973 in het dorpscentrum van Boekhouten plaatste als ode aan de lokale Scheldevisser. Eerst gebeurden er schoringswerken waarbij het afdak dat er nu voor zorgt dat de BOU 8 kan uitdrogen, niet langer op de boot maar op aparte steunen zal rusten.

Hoe het daarna verder moet is nog zeer onduidelijk.

'Ervaring leert ons dat subsidiedossiers van erfgoed een jarenlang traject afleggen', zegt burgemeester Philippe De Coninck. 'Dat zal ook zo zijn voor de renovatie van de BOU 8.' Jaren geleden, nadat er ernstige gebreken werden vastgesteld tijdens een controle, werd nog gevreesd dat het nooit meer goed zou komen met het pronkschip waarover we vroeger al in HVB berichtten.

Noordelijke IJszee hoest enorme methaanbellen op

In de Noordelijke IJszee borrelen enorme bellen methaan naar de oppervlakte - een broeikasgas dat twintig maal krachtiger is dan CO₂. Dat blijkt uit internationaal onderzoek in de regio.

Het onderzoeksteam, dat de zeebodem voor de noordelijke kust van Rusland al meer dan twintig jaar bestudeert, is verast door het volume van de gasbellen en de frequentie waarmee ze vrijkomen.

In de Noordelijke IJszee zitten miljoenen tonnen methaan opgeslagen in de bevroren zeebodem. Als de aarde opwarmt kan meer zonlicht doordringen in het relatief ondiepe water en dooit de bodem, waardoor het methaan vrij kan komen. Wetenschappers waarschuwen al jaren dat een massale methaanuitstoot tot een plotse en hevige versnelling van de klimaatverandering kan leiden.

(Bron: dewereldmorgen)

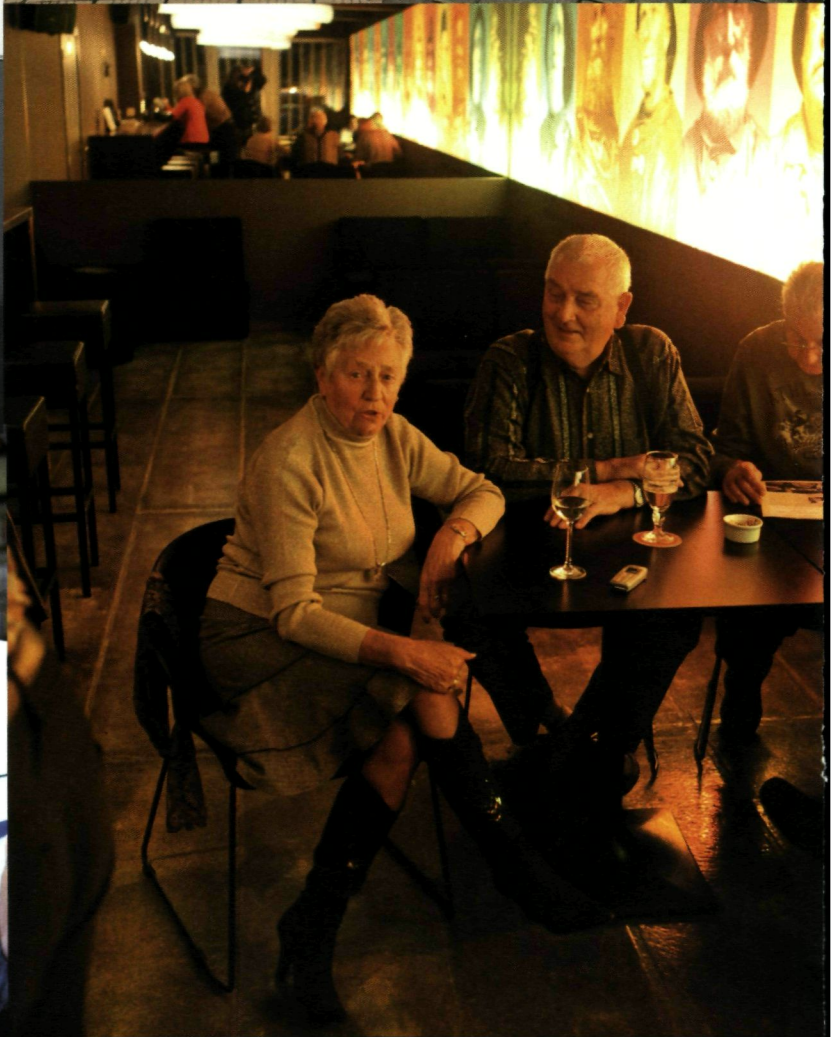
Het leven zoals het was en is:
Vrouwen op en rond de kaaien

Foto's © Jo Clauwaert

Al drie projecten goedgekeurd voor AS 4

In het project AS 4, waarover we vroeger al berichtten, werden inmiddels al drie projecten goedgekeurd. Tegelijk roept de Plaatselijke Groep op om nieuwe projecten in te dienen vóór 15 maart 2012. Projecten die inzetten op de verhoging van de toegevoegde waarde van visserijproducten, de diversificatie van activiteiten of de opleiding van werknemers in de visserijsector of projecten die de rol voor vrouwen in de visserij versterken of staan voor een duurzaam beheer van de kust en het mariene milieu komen in aanmerking. Tot en met 2013 is er voor dergelijke projecten in totaal zo'n 4 miljoen euro overheidssteun beschikbaar. Meer info: Plaatselijke Groep Belgisch Zeevisserijgebied – Stephanie Maes (stephanie.maes@west-vlaanderen.be of 059 34 01 87 of 0494 50 29 65).

Goedgekeurde projecten

1. Het project 'VALorisatie van DUurzame en dagvers gevangen VIS' (VALDUVIS) wil de kwaliteiten van Vlaamse vis op het vlak van versheid, bewaring en behandeling aan boord, vistechniek, beheer... naar viskopers toe zichtbaar maken. Zo kunnen Vlaamse producenten zich onderscheiden van de goedkopere importvis. Vanuit de warenhuisketen groeit de vraag naar garanties omtrent deze eigenschappen. Het project werd ingediend door het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) en ontvangt 422.485,70 euro.

2. 'Fish2know' beoogt via workshops Vlaamse kok- en hotelscholen een praktisch bruikbaar beeld te schetsen van de herkomst en het aanbod aan wild gevangen vis, de diversiteit die wordt aangeboden door de Vlaamse vissers, de keten die vis doorloopt en de beoordeling van de kwaliteit. Door middel van visuele en tastbare opleidingen die gratis worden georganiseerd op de Vlaamse Visveiling, krijgt elke cursist zowel een theoretische als praktische scholing. De dagopleiding zal door deze formule een totaalbeeld kunnen schetsen van de activiteiten van de Vlaamse visserijsector. Tot augustus 2014 zullen zo'n 85 sessies georganiseerd worden voor gemiddeld 15 deelnemers. Het project werd ingediend door de Vlaamse Visveiling, het ILVO is copromotor. Het krijgt 173.070,63 euro steun.

3. 'Cool! Ik voel!' zet in op het uitwerken van meer ervaringsgerichte leermethodes. 'Cool! Ik voel!' wil een voelaquarium binnen de werking van het Nationaal Visserijmuseum integreren. Via interactieve tools zal de bezoeker kennis kunnen maken met de Vlaamse vissoorten. Gekoppeld aan dit aquarium zullen actieve 'visserijlessen' georganiseerd worden onder leiding van echte vissers. Dit project moet een eerste concrete uitwerking worden van de langere termijnvisie van het Visserijmuseum rond duurzame visserij.

Promotor van het project is het Nationaal Visserijmuseum uit Oostduinkerke. Voor het project ontvangen zij een steunbedrag van 22.320 euro.

LEZERS REAGEREN

Arseen Blondé ter zee en... in de lucht

Nancy Fockedeij van het VLIZ las het stuk over Arseen Blondé dat we in het decembernummer van HVB afgedrukt hebben en haalt er een oud nummer van het blad De Vischhandel bij. Een artikel in dat blad laat uitschijnen dat de beroemde Oostendse visser ook in de lucht het roer in handen genomen heeft. Op 9 juli 1942 noteert het blad onder de titel 'Het vliegtuig in dienst der haring- en sprovangst': 'In 1927 werden met een vliegtuig van een Antwerpsche firma, proefnemingen gedaan om het opsporen van de plaatsen in zee waar de aanwezigheid van meeuwen en robben de aanwezigheid van sprot en haringscholen deed veronderstellen te vergemakkelijken. Soortgelijke proefnemingen werden in de jaren 1925-1926 door de Duitschers in de Baltische zee ondernomen met zeer bemoedigende resultaten. Ook in ons land werden positieve uitslagen bereikt. De Antwerpsche firma liet zelfs een speciaal watervliegtuig met dit doel bouwen, dat bestuurd werd door Kapitein Arsène Blondé. Een tragisch ongeval stelde aan deze nuttige opsporingen een einde. Een der beste vliegers der firma vond den dood bij een proefvlucht boven zee met een vliegtuig dat voor het leger bestemd was.' 'Er bestaat thans geen mogelijkheid soortgelijke proefnemingen te hervatten. Doch wanneer de vrede zal zijn teruggekeerd, is het hoogst wenschelijk dat opnieuw aan deze kwestie groote aandacht besteed wordt. De toevoer van sprot en haring kan er in zeer groote mate door verhoogd worden.'

John Bauwensschool bestaat al langer

Schipper op rust Eddy Serie las met belangstelling de levensbeschrijving die we in het januarinummer over Paster Pype gepubliceerd hebben. Het kaderstukje waarbij we info over het bestaan van de verschillende visserij scholen neerschreven en die ons geleverd was door aalmoezenier Dirk Demaeght, eertijds directeur van de Oostendse katholieke visserij school Paster Pype, klopt niet helemaal, aldus Eddy Serie. Demaeght laat uitschijnen dat de stedelijke visserij school pas in 1965 naar John Bauwens genoemd werd: 'In 1886 adviseert de Handelskamer van Oostende een vissersklas op te richten (in 1886). In dat jaar wordt in Oostende inderdaad een 'vissersklas' gestart, die in 1887, bij K.B. van 30-09-1867, overgaat in de Rijksscheepsjongensschool van Oostende. Deze school verdween bij het uitbreken van de W.O.I. In 1949 werd opnieuw een 'dagschool' ingericht. Er werd later een volledige nieuwe school gebouwd en in 1965 in gebruik genomen met de naam John Bauwens. Thans is daar het Maritiem Instituut gevestigd.'

Eddy Serie wijst er ons op dat hij vanaf september 1957 al op het instituut met de naam 'John Bauwens' school liep. Directeur was daar toen Fernand Boels en de lessen werden er gegeven door schipper Boerhave, Stanghee, Lingier, Lust, Reynders, Pincket e.a. Eddy Serie vervolgt: 'Mijn vader en ook mijn oom Constant Vanwijnsberghe hadden daarvoor al hun schippersexamen afgelegd in de "John Bauwens" bij directeur Callant. De "John Bauwens" was gelegen in de Schipperstraat; aan de westkant, op enkele huizen van de hoek waar nu groentehandel Achille gevestigd is, dus waar die speciale sociale woningen zijn gebouwd maar liep niet tot aan de hoek met de "Vismarkt". Daartussen lag een hoek braakliggende grond. En die schoolruimten waren al zeer oud, zeker van rond 1900.'

ZEEVISSERS - VISBEWERKERS

- HAVENARBEIDERS - ZEELIEDEN EN BINNENSCHIPPERS
VOOR AL UW PROBLEMEN

WENDT U TOT DE

Zeemansbond A.B.V.V.

Ivan Victor
Federaal secretaris
zeevisserij

Nieuwpoortsesteenweg 98,
8400 OOSTENDE.
T 059 55 60 85
F 059 70 51 33
E-mail:
Ivan.Victor@btb-abvv.be

R. Vermote:
gewestelijk secretaris
0476 23 40 28
Heiststraat 3
Zeebrugge
Tel.: 050/54 47 15
Fax: 050/54 42 53
E-mail:
renaud.vermote@btb-abvv.

Sea Shepherd

Schipper Philippe Godfried las in het vorige nummer ons stuk over de milieuvolgers van Sea Shepherd.

Hij schrijft: 'wist je dat de "Steve Irwin" van Sea Shepherd voorheen eigenlijk een visserij wachtschip was? Het gaat met name om de "Westra" die door de Schotse Navy gebruikt werd. Het betreft een serie van verschillende zusterschepen in de British Fisheries Protection Squad, die intussen allemaal vervangen werden. Meer over het schip op: http://en.wikipedia.org/wiki/Island_class_patrol_vessel.

De Belgische visserijvloot (83)

In januari 2005 startten we met de rubriek 'De Belgische visserijvloot' waarbij we maandelijks drie foto's en een beknopte historiek van de vaartuigen publiceerden. Met 111 steekkaarten van vissersvaartuigen hadden we zowat de hele varende vloot gehad. Door de goede respons op deze rubriek gingen we er nadien mee door. Sinds februari 2008 gaan we stapvoets terug in de tijd en brengen we de vaartuigen die inmiddels uit de vloot verdwenen zijn. Deze aanpak, die gepaard gaat met het nodige opzoekwerk, leverde voldoende vaartuigen op om tot vandaag in HVB telkens een bladzijde te vullen.

Voor de juiste gegevens baseren we ons op de oudere Officiële Lijst der Belgische Vissersvaartuigen. Ook andere bronnen en archieven worden geraadpleegd om de exacte gegevens over de vaartuigen en de opeenvolgende eigenaars te vinden. (Louis Vande Castele)

O.118 MAURITS - ROGER

Lengte: 27,20 m
Breedte: 6,25 m
Tonnage: 98,35 bruto
Bouwjaar: 1964
Werk: V.O.S. Oostende
Motor: A.B.C. 1964
Vermogen: 300 pk
Eigenaars.

O.118 MAURITS - ROGER

PVBA De Trawler (1964)

PVBA De Trawler, Oostende (1977)

O.118 DANDY.

PVBA De Trawler, Oostende (1985)

11.06.1987 werd het vaartuig
geschrapt uit de officiële lijst der vis-
sersschepen

Afgebroken me zware schade na
aanvaring met OSAKA BAY.

O.106 ALBERTA

Lengte: 14,40 m
Breedte: 4,40 m
Tonnage: 17,91 bruto
Bouwjaar: 1942 hout
Werk: Coppens, Drongen.
Motor: AWA 1942
Vermogen: 60 pk
Eigenaars.

Bockhodt R (1942)

Billiaert Pierre (1948)

O.106 LUCY JENNY

Beyen Raphael (1951)

N.106 DE ZEEMANSHOOP.
Mevrouw Godelieve Maenhout, wedu-
we A. Ryssen (1955)

Mevrouw Ryssen Adrienne. (1969)

Legein Urbain (1971)

Ketels Peter - Vansteenkiste (1985)

23.02.1987 werd het vaartuig
geschrapt uit de officiële lijst der vis-
sersschepen

Afgebroken met beëindigingspremie.

O.260 ATLANTIC

Lengte: 15,60 m
Breedte: 4,28 m
Tonnage: 20,21 bruto
Bouwjaar: 1942 hout
Werk: H Deweert, Oostende
Motor: A.B.C. 1942
Vermogen: 80 pk
Eigenaars.

Z. 88 ATLANTIC.

PVBA Brunet (1942)

Z.470 ATLANTIC

PVBA Brunet (1944)

O.260 ATLANTIC.

PVBA Brunet August (1945)

Pierre Devriendt (1952)

O.260 YVAN RITA.

Pierre André Devriendt. (1973)

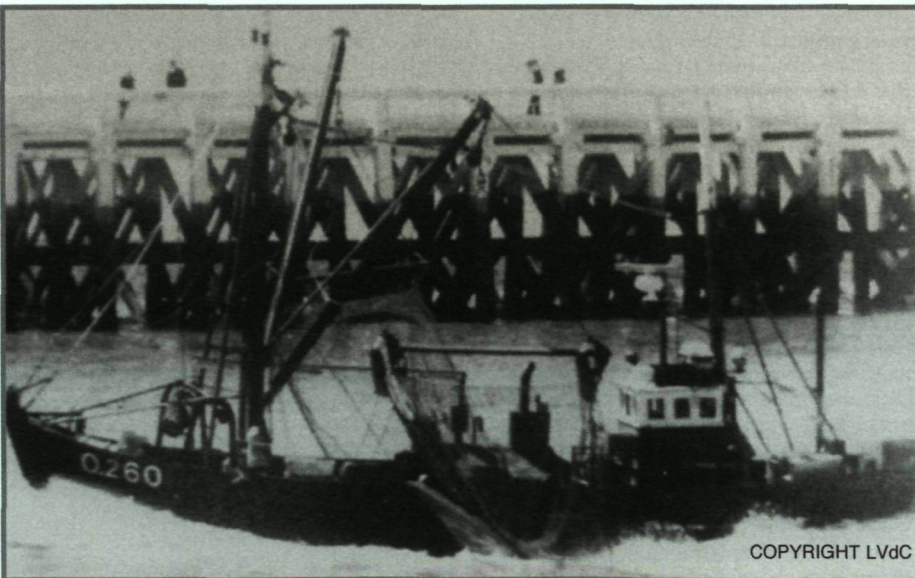
O.260 ATLANTIC.

François Mussche (1978)

O.260 BLACKJACK.

Josephine Smessaert (1980)

Op 23.02.1987 werd het vaartuig
geschrapt uit de officiële lijst der vis-
sersschepen

VISSERIJ EN CARNAVAL

De vissers zijn stevast van de partij als er ergens carnaval te vieren valt. Meer zelfs, vissers blijken aan de oorsprong te liggen van tal van carnaval-festiviteiten. Hoe dat komt? Erg goed weet men het niet, maar er kunnen wel enkele redenen bedacht worden. Het begint al bij de naam. Misschien werd het woord carnaval wel afgeleid van 'carne vale', wat in het Latijn niets anders dan 'vaarwel aan het vlees' betekent. In de katholieke traditie (waarmee carnaval bij ons erg verbonden is) werd het feest inderdaad vlak voor de 'vasten' op de kalender gezet. Het feest kondigde een periode aan waarin vlees uit het menu geweerd werd en vervangen door vis. Dus brak er met de vasten een drukke periode aan voor de visserij. Reden genoeg voor de vissersgemeenschap om een feest aan te richten.

Een andere mogelijke oorsprong vinden we zelfs in voorchristelijke tijden. Het woord zou naar het schip ('carrus navalis' betekent *scheepswagen*) verwijzen waarmee de zeegod van de Kelten uit het noorden afgezakt kwam om aan de winterfeesten deel te nemen. Is het daarom dat de vissers van Heist er traditioneel wel voor zorgden dat hun schip op tijd binnen was om aan de carnavalfeesten deel te nemen? (Een gewoonte die inmiddels aan het verzanden is, zoals blijkt uit het interview).

Soms zijn er zeer concrete sporen te vinden voor de historische betrokkenheid van vissers bij het carnavalsfeest. Dat is zeker het geval in Heist. Daar weet men dat er in 1928, vlak voor de vasten, een voetbalwedstrijd plaats-gerepen heeft tussen de vissers en de stukadoors, meteen het startschot voor een aantal dolle carnavaldagen. De match markeert tegelijk de verwevenheid tussen carnaval en visserij, een interactie die tot vandaag duurt. Want de vooravond van de Grote Vasten, de dag voor Aswoensdag, wordt ook nu nog door een aantal Heistse vissers uitbundig gevierd. Tijdens een kroegentocht wordt er nog altijd flink geconsumeerd, wat te begrijpen valt, want 's anderendaags moet er gevast worden. Nog altijd is er de voetbal-match tussen stukadoors (in 't West-Vlaams 'plakkers') en vissers en ieder jaar is het weer een zware opdracht om die match nuchter te houden.

AGENDA CARNAVAL HEIST

* **Zaterdag 4 februari:** Prinsverkiezing Heist - Ravelingen Heist

* **Zaterdag 11 februari:** Mega Carnavalbal met Jettie Pallettie

* **Zondag 19 februari 2012:**

09.45 - Kerk St.-Antonius: Vissersmis ter nagedachtenis van de verdrinken vissers met aansluitend Bloemenhulde op het Vissershuldeplein.

14.30 - Maes-en Boereboomplein: start van de grote Carnavalstoet met deelname van de Reuzen Pier en Wanne, tientallen praalwagens en duizenden gemaskerden. Parcours: Koudekerkelaan - Bondgenotenlaan - Kursaalstraat - Knokkestraat - Moefe - Pannenstraat - Oversteek Elizabetlaan - Elizabetlaan (zuidkant) - Graaf d'Ursellaan - Elizabetlaan (noordkant) - Heerman Lybaertstraat.

19.00 - De Bolle: Proclamatie en overhandiging van de prijzen aan de deelnemers van de wedstrijd voor wagens en gemaskerde groepen.

* **Maandag 20 februari 2012:**

17.00 - 19.00 Sprotjesdag. Gratis sprot in de Heistse stamkafes

20.00 - Zaal Ravelingen: Bal van de Zeemeermin.

Dinsdag 21 februari 2012

15.00 - Stadion De Taeye: gemaskerde voetbalwedstrijd tussen de Plakkers en de Vissers.

19.30 - Maes-en Boereboomplein: verzameling van de verlichte praalwagens voor een avondoptocht door het Centrum van Heist.

Parcours: Bondgenotenlaan - Westkapellestraat - Noordstraat - Pannenstraat - Knokkestraat - Kursaalstraat - Bondgenotenlaan - Koudekerkelaan

21.30 - Vuurwerk, Verbranding Prins Carnaval, Gratis ballen en babelutten vangen. Tot een gat in de morgen: dolle farandole, grote cavalcade en carnavalsviering in de Heistse straten en herbergen.

BUDDY'S GOLD

AANKOOP
GOUD

AALST

LOUIS D'HAESELEERSTRAAT 4

9300 AALST

0484 20 20 71

OPEN: DIN - ZAT VAN 10U - 12U

EN 13U30 - 18U

GESLOTEN: ZON - MAAN -
EN FEESTDAGEN

OOSTENDE

VAN ISEGHEMLAAN 72

8400 OOSTENDE

059 50 67 29

OPEN: DIN - ZAT VAN 10U - 12U

EN 14U - 18U

GESLOTEN: ZON - MAAN -
EN FEESTDAGEN

BRUGGE

DWEERSTRAAT 8

8000 BRUGGE

050 34 02 28

OPEN: MAAN - ZAT VAN 10U - 12U

EN 13U30 - 18U

GESLOTEN: ZON - EN FEESTDAGEN

LOKEREN

MARKT 63

9160 LOKEREN

0486 92 66 30

OPEN: DIN - VRIJ VAN 10U - 12U

EN 14U - 18U

GESLOTEN: ZAT - ZON - MAAN -
EN FEESTDAGEN

GRATIS PRIJSOFFERTE

GOUD ♦ DIAMANT ♦ ZILVER

DIRECTE BETALING

ANTIEKE JUWELEN

BUDDYSGOLD@HOTMAIL.COM

WWW.BUDDYSGOLD.COM

HVB SPRAK MET VISSER-CARNAVALIST JERRY DOBBELAERE

Visserij en carnaval gaan heel goed samen. In Heist moesten de carnavalprinsen destijds zelfs visser zijn. Georges Meyers, Prins Prut 1, was zo'n visser. En visser Jerry Dobbelaere is zijn schoonzoon. Wanneer er geen carnaval is, vaart Jerry Dobbelaere ter visserij op de Z 571 Custos Deus. Maar tijdens de carnavalsfeesten moet je Jerry, alias De Witten, in Heist wel tegen het lijf lopen, want er is geen carnavalactiviteit die hij wil missen.

HVB: Jerry, je bent al 34 jaar een fervent carnavalist, net zoals de rest van je familie trouwens die in Heist als de 'Dieptjes' bekend staan. Hoe ben je in het carnavalsleven ingewijd?

JD: Ik herinner me nog dat ik op tweejarige leeftijd als indiaan in de stoet figureerde. De Dieptjes hadden toen nog een eigen kar. Ieder jaar waren we trouw op post met onze eigen carnavalwagen. We hebben dat lang gedaan, want ik was al veertien toen de Dieptjes ermee ophielden een eigen wagen te bouwen. Vanaf toen trok ik mee met groepen die aan café's verbonden waren, want als tiener wou ik nog meebouwen aan andermans ideeën. Zo'n 14 jaar geleden heb ik de zondagmiddagstoet achterwege gelaten. Ik wou niet meer in een kostuum lopen dat ik niet zelf gekozen had.

HVB: Waarom maak je dan zelf geen kar?

JD: We maken er al één voor 's avonds en voor de dinsdag, zowel qua tijd als geld zou het niet te doen zijn er nog één te maken. Ook zou ik er niet mee kunnen leven dat ik op zondagavond nog in hetzelfde kostuum van de middag moet lopen. En nu mijn dochters ook deelnemen, ga ik op zondagmiddag liever naar de stoet kijken, om te zien hoe zij de familietraditie verder zetten. Ja, de carnavalmicrobe zit ook in hun bloed. De cirkel is rond. Voor de rest zijn we tijdens die dagen actief met een bende van zo'n zes man. Dat zijn eigenlijk nog altijd dezelfde waarmee ik als hele jonge carnavalist gestart ben.

HVB: Je bent nochtans een 'winner'. Jij neemt niet deel om je te amuseren, maar om te winnen. En met de karretjes die 's avonds gemaakt worden is er toch niets te winnen?

JD: Dat dacht je maar. Tussen de echte Heistse carnavalisten bestaat er wel degelijk een onderlinge competitie. Wij hebben daar geen jury bij nodig. Op maandagavond gaat het juist daarover. We geven commentaar op wat we daags voordien te zien kregen en we dagen elkaar uit voor de volgende dag.

HVB: Wat is de echte spirit van carnaval?

JD: Je kruipt twee dagen in de huid van een ander. Alles wat ik tijdens die twee dagen zeg en

doe mag niet op mijn conto geschreven worden, want het zijn de woorden en daden van m'n gekostumeerd alter ego. Je mag je dus eens goed laten gaan.

HVB: Denk je dat je een ander carnaval zou hebben mocht je geen visser zijn?

JD: Ja, da's zeker. Je hebt dan wel meer tijd om je vertoning te optimaliseren en je proeft dan de sfeer zodra je thuis de deur uitgaat. Maar een maand voor carnaval zingen we aan boord toch ook al de nieuwste carnavalhits en we halen ook de oude

De Witten of Jerry Dobbelaere animeert de crew van de O33 in Thyboron, Denemarken. vlnr: Kristof xxx, Jerry Dobbelaere, Dirk Degrendel, Etienne Vanbillemont en Johan Verminnen. foto JoC

feestdeuntjes weer boven. Dan is het iedere sleep carnavalmuziek terwijl we de vis klaren. Dat doet de sfeer toch ook oplaaieren, waar we ook zijn. Als je een maand op zee bent geweest heb je sowieso al zin om er thuis eens goed in te vliegen. Als het dan ook nog eens carnaval is wanneer je thuiskomt, dan is het natuurlijk de max.

HVB: Wat vind je ervan dat veel schepen blijven varen tijdens carnaval?

JD: Zelf heb ik daar geen last van, want onze baas is ter zake heel inschikkelijk. Maar het is waar, de tijd dat al de Heistse vissers met carnaval thuis waren, ligt achter ons. Maar goed, niet iedereen aan boord wil nog 'maskeren', zij vinden daarvoor ook niet dat het schip per se stil moet liggen in die peri-

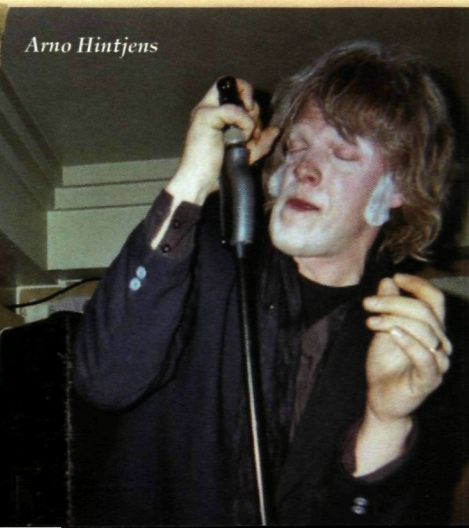
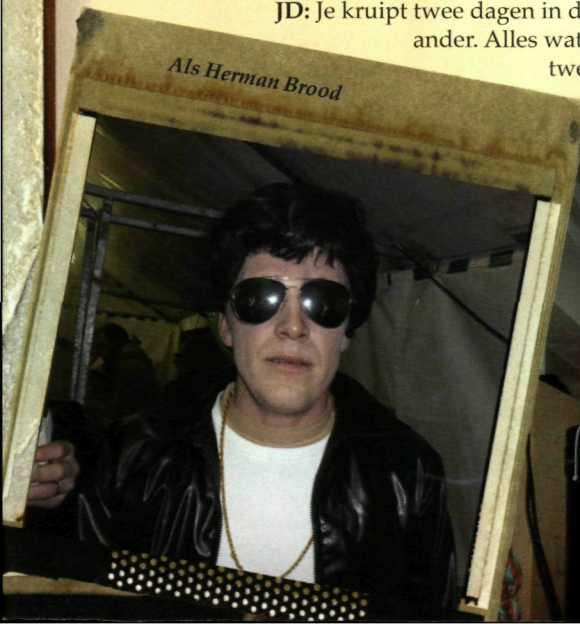

Foto links : PLAYBACK TEAM Vooraan vlnr: Denny Dobbelaere als Angus Young AC DC, Tony Van Torre als Brian Johnson van AC DC, Davy Dobbelaere als Elvis. Achteraan vlnr: Lorenzo als Tina Turner, Jerry Dobbelaere als Arno, Steve Compennolle als George Michael.

ode. Daarbij komt... vroeger waren heel veel vaartuigen bemand met alleen maar Heistenaars. Tegenwoordig zit er al eens een Oostendenaar bij, iemand van De Panne of zelfs een Gentenaar... Die mensen hebben uiteraard geen boodschap aan het Heistse carnaval.

HVB: Denk je nog lang te carnavaullen?

JD: Ik moet vaststellen dat ik er toch niet meer zo naartoe leef als vroeger. Ik telde destijds echt de dagen af. Tien Jaar geleden, toen de eerste vissers de sector verlieten om naar de baggeraars te trekken, heb ik dat bewust niet gedaan omdat ik vreesde carnaval te moeten missen.

HVB: Ben je visser gebleven omwille van carnaval?

JD: Een beetje toch wel. Maar misschien vertrek ik uiteindelijk toch nog wel naar de baggersector. Ha, maar dat zou ik dan toch nog vóór m'n 40ste moeten doen. Dan zou ik het carnaval toch achter me moeten laten liggen. Dat zou enerzijds pijn doen, maar ik denk anderzijds dat het feest toch gedoemd is om te verdwijnen. Volgend jaar zullen er nog eens twee café's gesloten zijn en nu resten er ons al zo weinig. De Kursaalstraat was vroeger een echte carnavaalstraat, maar nu is daar geen enkel café meer. Ja, je kunt dat oplossen door een feesttent op te trekken, maar dat geeft toch dezelfde sfeer niet. Vroeger was carnaval ook een unieke gelegenheid om je vrienden-vissers eens allemaal samen te zien, want heel de visserij bleef aan de wal. Maar het karakter is veranderd. Nu komen veel mensen van heinde en verre om in Heist carnaval te vieren. De stoet wordt ook al enkele jaren lang niet meer gewonnen door Heistse groepen.

HVB: En er is ook een zomercarnaval. Ervaar je dat als een geschenk?

JD: Neen, zeker niet. Als iets leuk is moet je niet proberen het uit te melken. De Ronde van Vlaanderen en de Tour de France hoeven toch ook geen twee keer per jaar gereden te worden. [Noot van de Interviewer: Dat wil wat zeggen qua matiging, vooral voor wie de Witten kent!] Best dat ik me daar niet bij betrokken voel, want het kost al geld genoeg en bovendien zou mijn reder nog inschikkelijker moeten zijn, want zijn schip zou tijdens die zomercarnaval ook weer in de thuishaven te vinden moeten zijn.

HVB: Tot slot, het is weer zover. Kun je al een tipje van de sluier oplichten in verband met het thema dat jullie dit jaar uitbeelden?

JD: (barst in lachen uit) Doe toch niet zo gek. In Heist staat de doodstraf op het verlinken van het thema. Als je het wil zien, dan moet je komen kijken.

Interview Chris Prut Meyers, foto's Bart Vandenberghe.

**VLOOT, reder van de overheid,
stelt in Oostende een driehonderdtal collega's te werk**

via www.welkombijvloot.be

**kun je solliciteren:
(jobs - vacatures)**

**en op de hoogte blijven van onze nieuwbouw:
(projecten - nieuwbouw)**

vlhr: HT Roberts • Bruno Deneckere • Lieven Tavernier • Tom Dewulf • Mario Vermandel

Vorige aflevering hadden we het over de nieuwste worp van **Lieven Tavernier**, die we toen kort voorstelden. We zouden dat normaal niet moeten doen, want de man mag in één adem genoemd worden met **Raymond Van het Groenewoud**, **Johan Verminnen**, **Kris De Bruyne** en **Jan De Wilde**. Die laatste heeft trouwens goed gebruik gemaakt van een handvol songs van Tavernier, tot meerdere eer en glorie (bij gebrek aan portemonnee) van beiden. Gezien De Wilde ook nog succesvolle vertalingen maakte van songs van **Randy Newman** en **John Prine**, internationaal de top van singer-songwritergild, zit Lieven in uitstekend gezelschap.

Maar bon, er is nu *'Witzand'* (in één woord graag), en al bent u ongetwijfeld de trotse bezitter van een exemplaar of een legale download, toch even wijzen op de zee in een paar songs, iets wat je van een *lochte Geinteneer* niet meteen zou verwachten.

Het titelnummer is een sprookje, dat enkel in een magisch-realistisch land als België kon geschreven worden (we bedoelen de magisch-realistische schilderkunst... We zouden de politiek niet derven aanvallen, want dat is zuiver surrealisme) Het belet Lieven niet de tekst te doorspekken met verwijzingen naar dingen die er op het eerste zicht niet bij horen: *'Hun handen waren ijskoud, hun vingers bovenal, kouder dan de kogels die men giet daar in Herstal'* Zo onge...rijmd is het verhaal dan ook niet.

De vermelde drie zusters met de (koude) handjes zijn ongetwijfeld sirenen en de zeeman is dan ook ten dode opgeschreven. Het einde laat zich raden: *'Eeuwig zal je slapen, slapen in de dood, de-zee die zal je wiegen in haar zoute schoot, slaap zacht lieve zeeman.'* Als een onweerstaanbare Lorelei zingt **An Pierlé**, met zichzelf in koor, het hemelse refrein *'Slaap zacht lieve zeeman slaap zacht slaap zacht'*. Zo te sterven, het is een natte droom, net als gans

'Witzand', de song én het album. Pierlé neemt hier de rol over van die andere Sirene, die Lieven ontdekte, **Sarah D'hondt** (zie Lievens cd *'Wind & Rook'*). Ze is intussen wel te horen bij diverse gelegenheden, o.a. met kleinkunstband **Noria**.

De slotmijmering *'Aan de Stroom'* ademt de rust die eenieder kent die zich af en toe neervleit of neergevleid heeft aan een brede stroom, zoals we dat zelf in onze jeugd deden in Hoboken aan de Schelde, aan de kade van de Flandria overzetboot (ga hem niet zoeken, is helaas al lang afgeschafte) De zee is dan dichtbij, al is het maar in gedachten: *'Ik doe niet veel meer dan kijken/kijken hoe het water loopt. Het is niet ver meer naar de haven. Ik neem de laatste boot'*. De tuba van **Frank van Troyen** kleurt geel, oranje en rood als een ondergaande zon, bijgestaan door muzikale duizendpoot **Dick Van der Harst** op zijn gestreken Gibson Lucile gitaar (ofte 'Nonkel Bob Gitaar'), maar niets is volmaakt en ergens in de verte speelt een stoorzender (nogmaals die duivelse Dick!) op een Sardeens herdersfluitje... Subliem!

Al gezegd vorige aflevering, maar even graag herhaald: met *'Laura Gemser'* heeft Lieven minstens één prijsbeest toegevoegd aan de short list klassiekers. De zee komt er niet dichterbij in dan de Lievekaai in Gent, maar het verlangen, de *Sehnsucht*, zijn duidelijk

Gemeentelijke Visveiling Nieuwpoort

gelegen aan open tijhaven
gelegen op 5 minuten van exit 3/E40

- dagelijkse aanvoer van dagverse vis en garnaal
- van maandag t.e.m. vrijdag
- Faxmelding aanvoer
- thuiskoopsysteem !

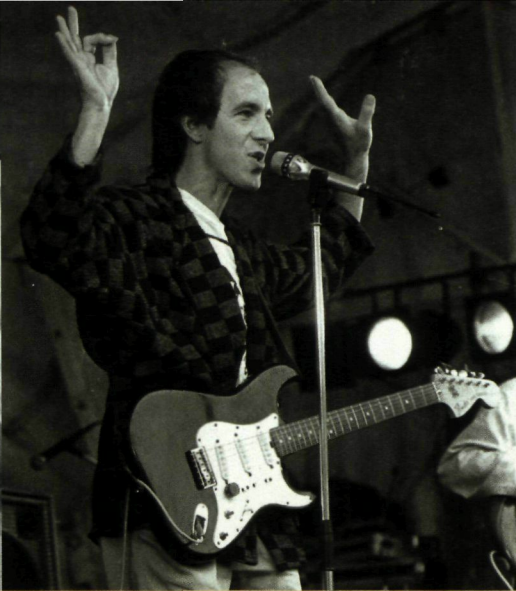

visinfolijn:
veilmeester:
directie:
fax:

0032 (0) 58 233364
0032 (0) 58 224970
0032 (0) 58 224971
0032 (0) 58 236720

Jan De Wilde

Raymond Van Het Groenewoud

Sarah Dhondt.

die van de zeeman naar 't zeitje. 'Laura Gemser', die 'ultieme Sirene', drijft op de gitaren van **Koen Gisen** (die als producer het geluid van de cd open getrokken heeft en er bijwilt zelfs 'big music' van maakte) en van Gents singer-songwriter en vriend van Lieven, **Bruno Deneckere**, nog iemand die de visserij omarmd heeft (die zin lees je in de twee richtingen) en de lezers van HVB zeker niet onbekend is...

Op 'Melancholie', de nog altijd uitstekende plaat uit 1984 (sommigen fluisteren: zijn beste), die Verminnen maakte samen met **Tars Lootens**, staan 'Vakantie aan Zee' en 'Een Fles in de Zee', twee liederen die te maken hebben met het hoofdthema van de plaat: het heimwee aan wat ooit was en nooit meer weerkomt. Pas met de opvolger, 'Traag is mooi' (1986), vinden we een song die wijst op een meer actief contact met de zee en het varen. 'Zeiler ver van Huis' is nog steeds een geliefde song op zijn repertoire, omdat Johan het allicht zelf aanziet als een autobiografisch statement. De passie van het zeilen deelt hij met **Paul Jambers** (diens vader en grootvader waren scheepsherstellers) Niet dat er zoveel meer songs bij komen in de volgende platen. We besparen u titels en langspelers, u vindt ze zelf wel op het net, al vermelden we graag nog de opvallende 'Marin d'eau douce' ('Zoetwatermatroos', 1998) en uiteraard 'Over Mensen, Boten en Steden' (2007) met een aantal nieuwe versies van het bovenvermelde repertoire, gelinkt aan zee en zeilen. In 2009 is er de belijdenis 'Solozeiler', genoemd naar het openingsnummer.

Kok Alain, Johan Verminnen en Pascal Vanbillemonts in de Oostendse Vismijn.

Intussen is er ook boekwerk van Johan verschenen: eerst is er 'Prinses van het Pajottenland' (2004) met verhalen over zijn jeugd (o.a. over zijn overleden broer en vader), maar met zijn moeder als spilfiguur, maar in 2006 komt daar 'De laatste Boot' bij, een fictieve story. Net als het derde boek, 'Van Brussel naar de Wereld' van een jaar later, zijn de twee telkens vergezeld van een voor de gelegenheid opgenomen cd. Hoe Johan tegenwoordig tegenover het zeilen staat, vissen we nog voor u uit. Of zijn drukke bezigheden bij SABAM en zijn niet aflatende zin om op te treden hem toestaan om vaak het ruime sop te kiezen, weten we vooralsnog niet. Als dorpsgenoot heeft hij me ooit eens meegetroond naar de Botenshow in Flander's Expo. We kregen met kennis van zaken een rondleiding. Een volgende keer meer!

Een ander vertrouwd gezicht en geluid aan de kust is dat van **Johan Verminnen**. Die heeft al lang zijn hart verpand aan de zee en onze kust. Als zeiler heeft hij zijn sporen verdiend.

Al vroeg in zijn werk zijn er songs die uitwijzen dat de Brusselaar banden heeft met het maritieme. Op zijn eerste plaat staat 'Tussen Brussel en Oostende', op zijn derde 'Kapitein Eénoog'.

Op 'Als mijn Gitaar me helpt' van 1978 staat 'Oostende in the Rain'. In datzelfde jaar verschijnt het Franstalige 'Je ne suis pas un Flamand rose' met 'Le bateau coule', een geslaagde vertaling van het lekker Caraïbische 'Once Upon An Ocean' van **Kevin Ayers** uit diens indertijd zwaar geflopte 'Sweet Deceiver' uit 1976 (de Engelse vakpers was quasi unaniem van mening dat Ayers met hen wilde lachen; de plaat werd dan ook genadeloos neergesabeld, terwijl ze een paar van Kevins beste songs bevat)

Antoine Légat
foto's: Jo Clauwaert

B.V.B.A. S & S

Jofra Shipping & Trading

Postbus 51 • B - 9060 Zelzate

Tel: +32 (0) 9 361 00 04 • Fax: +32 (0) 9 360 60 04

GSM: +32 (0) 477 952 450

E-mail: jofra.jan@gmail.com

Web: www.bvba-sens-jofra.be

- Aan- en verkoop van alle visserijsschepen
- Aan- en verkoop van alle motoren / koppelingen
- Alle toelieferingen / reparaties
- Inbouw van alle merken motoren en koppelingen
- Tevens uw adres voor al uw sloop- en saneringschepen

© Jacques van Harten

Communicatie op zee (slot)

En hoe ziet de brug van een vissersvaartuig er vandaag uit met al die communicatiemiddelen?

Jacques van Harten heeft ons tijdens de voorbije maanden ingelijfd in de geschiedenis van de communicatie op zee. Vandaag is hij aan zijn zesde aflevering toe. In dit slotdeel maken we de sprong naar de 21ste eeuw. Onderweg maken we nog de lancering van de spoetnik mee.

Radiogolven veroverden de wereld. Nu waren dagelijkse verbindingen mogelijk tussen landen en hun koloniën. Ambassades in den vreemde bleven via eigen geheime frequenties continu in contact met hun thuisland. Reders stonden al gauw in de rij om hun schepen te voorzien van deze levensreddende moderniteit. Ook zagen zij er grote zakelijke kansen in. Schepen konden op zee 'ingeseind' worden dat zij moesten uitwijken naar een andere haven om daar bijvoorbeeld extra vracht op te halen.

Deze wereldwijde radioverbindingen werden mogelijk door het snel groeiende netwerk van kuststations, want gelijk met de toename van radiozenders aan boord van schepen groeide ook het wereldwijde netwerk van kuststations.

Er ontstonden ook schriftelijke manieren om te communiceren. Telex over radio zorgde er met zijn krekelachtige geluiden voor dat, met een snelheid van zestig woorden per minuut, berichten over en weer konden worden gaan waarbij de tekst direct werd uitgeprint.

Sitor (Simple Telex Over Radio) was alweer een hele verbetering van de hierboven omschreven telex. De verstuurd berichten werden nu in 'bursts' verstuurd...iedere burst had zijn eigen checksum en de burst bleef net zo lang verzonden worden, tot de ontvangstkant (op basis van de juiste checksum) aangaf dat deze goed ontvangen was. Al was de sferische storing nog zo hevig...uiteindelijk stond het hele bericht foutloos op papier.

Een harde knal

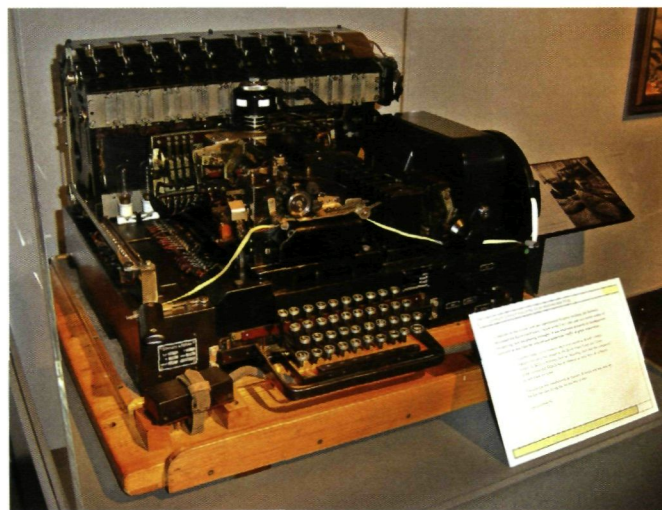
Het wereldwijde radionetwerk groeide tot er op 4 oktober 1957 om 22 uur 48 minuten en 34 seconden in Tjoer-Tam (Kazachstan) een harde knal klonk. Die knal bracht de hele wereld in rep en roer. De eerste spoetnik (PS 1) was gelanceerd. Nee, het was geen hoogstaand stuk 'techniek' dat de Russen met een raket de ruimte in stuurden. Het was een door bankwerkers slordig in elkaar gelaste aluminium bol die gelanceerd werd. Die bankwerkers hadden niet eens een

bouwtekening! Drie en tachtig kilo zwaar met een diameter van slechts 58,5 cm zag het bolletje er ook niet erg indrukwekkend uit. Toch draaide plotseling een 'satelliet' rond onze aarde. En er kwamen geheimzinnige 'piepjes' uit die iedereen kon ontvangen!

Het inwendige van de Spoetnik was gevuld met een accu, een ventilator voor de temperatuurregeling en twee kleine buizen-radiozenders. Vier 3 meter lange sprietten aan de buitenkant fungeerden als antenne. Simpel, kaler en meer basic kon niet. De Amerikanen waren door de klap in één keer wakker. Wat waren die piepjes? Was het gecodeerde morse? Er werd wereldwijd lang en driftig op gestudeerd. Te meer daar de Russen er prat op gingen dat de lengte van die piepjes allerlei gecodeerde technische gegevens bevatten. Nu weten we dat het alleen een signaal was dat het mogelijk maakte de satelliet in zijn baan te volgen.

De trend was gezet. Ruimtevaart was geboren. En net als de ontdekking van radiogolven, zou deze nieuwe ontwikkeling de wereld compleet veranderen.

Amerika versnelde zijn ruimtevaartprogramma en op 1 februari

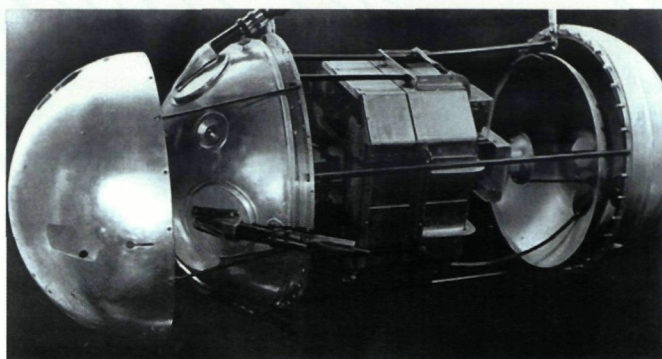

Siemens en Halske T52D telexmachine bijnaam Wortelstamper

1958 konden ook zij hun eerste satelliet succesvol lanceren. De veertien kilo wegende Satellite 1958 Alpha (kortweg Explorer 1) werd vanaf Cap Canaveral in een baan om de aarde gebracht. Pas op 31 maart 1970 kwam hij terug in de atmosfeer waar hij verbrandde.

Het hek was van de dam. Satelliet na satelliet werd gelanceerd. Voor communicatie, TV, spionage en voor navigatie en onderzoek. Waren de gesprekskosten via een satellietverbinding aanvankelijk 'onbetaalbaar' duur, steeds duidelijker werd dat satellietverbindingen 'all over the world' de toekomst hadden. Steeds meer kuststations begonnen zich, naast hun 'on air' met radiogolven, nu ook te richten op deze nieuwe manier van communicatie. Zo ook Radio Scheveningen (PCH). Station 12 is daar een duidelijk voorbeeld van. Op 12 april 1991 begint Station 12 met het aanbieden van zijn diensten in de regio's met de belangrijke vaarroutes: de Atlantische en de Indische Oceaan. Twee jaar later zijn de satellietdiensten van Station 12 al wereldwijd en worden naast het scheepvaartverkeer, ook het land- en luchtverkeer bediend.

Het gaat snel. In 1999 kan PCH als gerenommeerd kuststation de knoppen definitief uitzetten en wordt de organisatie die

Spoetnik 1. Een blik in het inwendige.

zo baanbrekend werk heeft verricht voor de scheepvaart en visserij ontmanteld. Station 12 zet de diensten via satellietverbindingen verder door. Zo vergaat het ook menig ander kuststation.

Een overzicht

Radiogolven brachten niet alleen 'verbindingen' tot stand. De verworven kennis werd al snel ingevoerd in allerlei andere elektronische apparatuur die ook weer aan boord van schepen is terug te vinden. Wat wordt er vandaag de dag aan boord van schepen aan communicatieapparatuur gebruikt?

- * Radiotelefonie via MF-, HF- en VHF-zenders. Nood-, spoed- en veiligheidsverkeer vindt plaats op speciaal daarvoor gereserveerde kanalen. DSC (Digital Selective Calling).
- * DSC is een toevoeging op de radiotelefoon. Met DSC kan op eenvoudige wijze een noodalarm (distress-alert) worden verzonden, waarbij identiteit, positie en andere gegevens kunnen worden meegezonden. Het systeem kan ook selectief worden gebruikt om berichten aan een bepaald schip of aan een groep van schepen te versturen.
- * DPT (Direct Printing Telegraphy). Dit is telex via de radio.
- * INMARSAT-scheepsstation (INMARSAT-SES). Via INMARSAT-satellieten vindt communicatie met kuststations en andere INMARSAT-stations plaats.
- * NAVTEX (Navigatie + Telex). Hiermee kunnen belangrijke veiligheidsberichten, zoals navigatieberichten, meteorologische informatie en spoedberichten automatisch worden ontvangen en daarna afgedrukt.
- * SafetyNET. Ontvangst van veiligheidsberichten via de satelliet.
- * Positie- en localiseringssystemen zoals SART (Radartransponder). Dit systeem dient voor de opsporing van in nood verkerende schepen en groepsreddingsmiddelen. De transponder zendt automatisch een signaal uit wanneer zij door de radar van een zoekend vaartuig of vliegtuig wordt aange-

de TX19 in Oudeschild Texel

straald. De opsporing van bijvoorbeeld een reddingsvlot bij slecht zicht wordt hierdoor vergemakkelijkt.

Een ander positie- en localiseringssystemen is GMDSS.

De aan boord van schepen benodigde radiocommunicatie-apparatuur is in de SOLAS-verdrag geregeld door opname van het zogenaamde Global Maritime Distress and Safety System. GMDSS is een wereldwijd nood- en veiligheidssysteem voor de scheepvaart op zee. Het uitgangspunt van GMDSS is dat de reddingsdienst aan wal en schepen in de onmiddellijke omgeving van een schip in nood snel gealarmeerd kunnen worden. Hierdoor kan een doelgerichte zoek- en reddingsoperatie worden opgezet met een minimum aan vertraging. GMDSS is zoals gezegd een onderdeel van het SOLAS-verdrag. GMDSS is dan ook verplicht voor alle schepen die vallen onder het SOLAS-verdrag. Deze schepen omvatten: Alle passagiersschepen, vrachtschepen van 300 GRT en daarboven. Ook zijn er EPIRB's (satelliet noodradiobakens). Hiermee wordt in geval van nood automatisch een bericht met het identiteitsnummer van het schip uitgezonden naar speciale satellieten. Aan de hand van deze uitzending kan de positie van de EPIRB worden bepaald.

* Navigatiesystemen zoals radarsystemen. Voor de navigatie wordt gebruik gemaakt van scheepsradar in de 3 en met name de 9 GHz band. Er is ook AIS (Automatic Identification System)

Een AIS-zender op een schip zendt met regelmatige tussenpozen de positie, koers, snelheid en het unieke maritieme identificatienummer (MMSI) uit. Deze gegevens worden ontvangen door schepen in de nabijheid. Deze kunnen de gegevens automatisch laten plotten op een beeldscherm of zichtbaar maken op het radarscherm. Daarnaast zijn er ten behoeve van de navigatie ook bakens uitgerust met AIS. Het navigatiesysteem GPS kent ook iedere landrot. Alhoewel het satellietnavigatiesysteem niet specifiek bedoeld is voor maritieme doeleinden, wordt deze er wel veel voor gebruikt.

Een kijkje aan boord

Laten we nu eens een kijkje nemen aan boord van een moderne viskotter. Hoe ziet al die apparatuur eruit? Neem plaats op de stoel van de schipper. Als u naar de website van Het Visserijblad (<http://www.visserijblad.be>) gaat, kunt u interactief volledig 360 graden rondkijken op de brug van de TX19. (*) Er kan 'gezoomed en gestuurd' worden met muis en wielje in de 360 graden foto.

Monitoren, joysticks, muizen, trackballs, toetsenborden en telefoonhoorns. Het lijkt wel de kamer van een computerspelletjesfanaat... maar het is echt de stoel van waaruit schipper Jacob Krijnen van de TX19 zijn verantwoordelijke werk doet! Het is de harde communicatiewerkelijkheid op een moderne brug van een viskotter.

Al deze moderne middelen en diensten maken dat schepen keer op keer weer veilig binnenvaren en als het onverhoopt fout gaat, dan is de kans door snelle hulpverlening op redding groot.

Jacques van Harten

(*) De TX19 Elisabeth Christina is eigendom van de Elisabeth Christina Vis bv. Schipper is Jacob Krijnen. Thuishaven: Oudeschild/Texel. Lengte: 42,85 meter Breedte: 9 Holte: 5,1 Inhoud: 503 GT Bouwjaar casco: 2003. Motor: Wartsila PK 2000 Bouwjaar motor 2003.

ON THE ROAD AGAIN

DE BLIJDE INTREDE VAN PETER HOLVOET-HANSEN IN OOSTENDE

Van onze reporter ter plaatse - Oostende, zaterdag 21 januari. De hemelgewelf boven de stad is bewolkt, de luchtochtigheid klokt af op 87% en uit het westen waait een nat windje à rato van 19 km/uur. Aan de Oosteroever is het iets guurder. Komt dat doordat daar een groep rond een Antwerps vaandel verzamelt om het veer te nemen? Zeker is dat niet, want tussen die Antwerpenaren spotten we ook meester-verteller Don Fabulist die zijn domicilie in de Ardennen heeft, uit Oudenburg is de doorgewinterde milieuactivist André Vandekerckhove (met piratenvlag!) afgezakt en de visserij van de oosthoek ziet zich vertegenwoordigd door matroos Chris Prut Meyers en zijn echtgenote Elke. Hoe komt het overigens dat daar zoveel mensen staan die iets met HVB te maken hebben?

Peter Holvoet-Hanssen, ontslagnemend stadsdichter van Antwerpen, was die dag naar de kust afgezakt om zijn jongste exploit aan het publiek voor te stellen: een nieuw boek, in luxe-uitgave nog wel, dat 'Antwerpen/Oostende' heet (zie kaderstukje).

De lezers van HVB kennen Peter, want hij verzorgt in dit tijdschrift de poëzierubriek 'Uit de bibliotheek van Neptunus', waarin hij dichters en vissers nader tot elkaar brengt. Die lezers weten daardoor ook dat Peter HH niet om een stunt verlegen zit. Om de publicatie van zijn jongste kracht bij te zetten, had hij aan de Oosteroever familieleden, sympathisanten en mededichters verzameld met de bedoeling van daaruit de stad te enteren. Om dat gebeuren enig cachet te geven, moest de groep een door Peter geschreven lied aanleren, waarvan wij ons alleen nog de woorden Kling klang! Tingelingeling! herinneren.

Onverwachts werd deze uitgewaaid bende vervoegd door twee activisten van de vzw Oosteroever, een club die het unieke karakter van deze Oostendse wijk wil behouden. Zij deelden de verwonderde Peter HH mee dat hij zich voortaan de allereerste ereburger van de Oosteroever mag noemen. Gesterkt door deze titel schepte het bonte gezelschap in. De vaandels werden hoog gehouden, de instrumenten gestemd, de kelen geschraapt en naarmate het veer de stad naderde, klonk het kling klang tingelingeling luider over de haven. Gelukkig werd dat gezang bijtijds overstemd door de tonen van de Oostendse muzikale vriendenkring Melody Makers, laat ons het een fanfare noemen.

Samen met de Oostendse burgemeester Jean Vandecasteele en cultuurschepen Nancy Bourgoignie stonden deze Melody Makers Peter en de zijnen blijmoedig op de Visserskaai op te wachten. Tijd voor verbroedering, tijd voor speeches, tijd om de champagne tegen de kaaimuur van het Montgommerydok te laten knallen, waarop een vers van Peter aangebracht werd (maar omdat de verf niet zo goed 'gepakt' had was daar niet zoveel van te zien, wat de champagnepret uiteraard niet kon bederven).

Nog was het niet afgelopen. Het toeristentreintje dat door Oostende pleegt te toeren (en dat u al menigmaal vervloekt heeft wanneer u erachter rijdt), nam het hele zootje aan boord en bracht het naar de Venetiaanse Gaanderijen waar een expo georganiseerd werd waarin het Antwerpse stadsdichtersverhaal van Peter HH in woord en beeld verteld wordt. Blijkt dat dit verhaal stevig gekruid werd door de visserij. De foto's die daar getoond werden, waren trouwens van de hand van Jo

Dichter Peter Holvoet-Hanssen verzamelt aan de Oostendse Oosteroever een Antwerpse delegatie waarmee hij Oostende wil enteren.

Johan Smalle en Mieke Ampe van de vzw Oostendse Oosteroever benoemen Peter tot eerste ereburger van de Oosteroever.

De Oostendse burgemeester Jean Vandecasteele en cultuurschepen Nancy Bourgoignie stonden Peter en de zijnen blijmoedig op de Visserskaai op te wachten.

André Vandekerckhove, een milieuactivist van het eerste uur, verwelkomt Peter Holvoet-Hanssen, met zijn piratenwag.

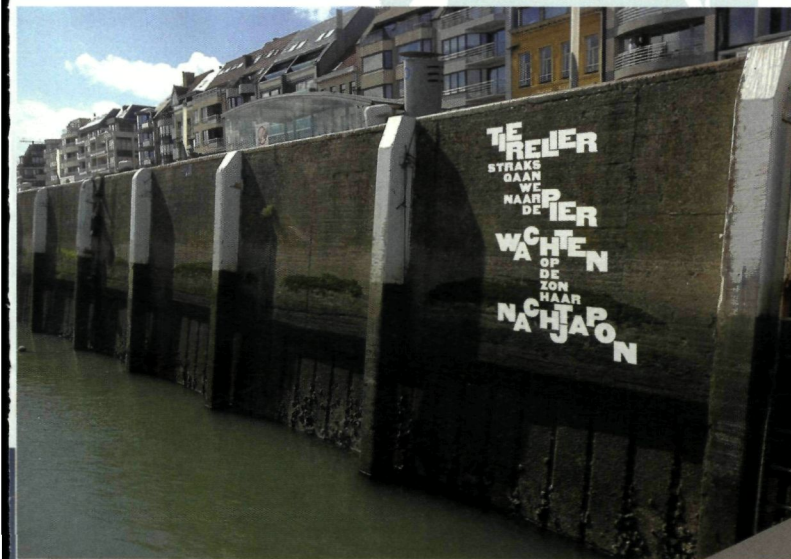

Peter spreekt de mensen toe op de Montgomerykaai.

Clauwaert die de voorbije jaren met Peter in tweespan gewerkt heeft; een samenwerking die zo nauw was dat de helft van de tentoonstelling ingenomen wordt door het werk van Clauwaert die, zo zagen we, de jongste tijd een merkwaardig tekentalent aan 't ontwikkelen is dat ongetwijfeld hoe langer hoe meer een weg naar HVB zal banen. Terwijl de journalisten zich te goed deden aan de broodjes, werden ook daar weer speeches gehouden en heildronken genuttigd. Waarna iedereen aangemaand werd wéér verder te trekken. Op naar de het leescafé Droge Coo van Vrijstaat O! Daar werd het jongste boek van Peter HH (zie kaderstukje) gepresenteerd en las Peter zijn laatste stadsgedicht voor,

'Aangespoeld in Oostende', een gedicht waarvan we u verleden maand als eerste het handschrift mochten aanbieden (HVB 1, 2012, p. 16-18) en waarin Peters respect voor de vissers niet onopgemerkt kan blijven. Of de Heistse visser Chris Prut Meyers erin geslaagd is ook in de Droge Coo het spreekgestoelte te beklimmen (zoals hij dat onlangs in het Antwerpse Letterenhuis deed) is ons niet bekend, want toen waren wij al huiswaarts getogen om aldaar verslag uit te brengen van deze merkwaardige dag. Onderweg vroegen we ons af waarom de term Anarchia et Amor voortdurend door ons hoofd waaide.

(fv) • foto's JoC en fv

PETER HOLVOET-HANSSEN HEEFT IETS MET DE VISSERIJ

De flamboyante piraat-dichter Peter Holvoet-Hanssen sluit zijn tweejarige Antwerpse stadsdichterschap feestelijk af in Oostende. Voor hem is die stad een maîtresse bij wie hij op adem komt. Zijn laatste Stadsgedicht 'Aangespoeld in Oostende' is een vaarwel aan Antwerpen.

Over zijn band met Oostende zegt Peter: *'Ik vertoef sinds mijn jeugd bijzonder graag in Oostende, niet omdat het gras daar groener is (ik zie niet méér bomen helaas), maar omdat ik geplaagd word door zeezucht: een onbeheerst verlangen naar een frisse bries, ongepelde garnalen met een Rodenbach, zeetong en vooral ook: goed gezelschap, recht voor de raap. Als "aangespoelde" werd ik opgenomen door De Vissersbent van schipper-dichter Marnix Verleene.'*

'Vissers zijn als oesters: ze hebben een zachte kern in een harde schelp en ze dragen het zeelicht in hun ogen.'

'Antwerpen kijkt soms te vaak naar zichzelf. Het heeft een grote haven, maar een haven ontvangt niet enkel schepen, maar stuurt ze toch ook uit? Met mijn "stadsgedicht ter zee" poog ik mijn steentje bij te dragen opdat Antwerpen wat meer zeewaarts kijkt. Daar monden wij allen in uit, vroeg of laat. In het beste geval fonkelen wij nog even als lichtjes op het zilte water.'

'In 2009 tekende ik op kaperswijze een overeenkomst met Flor Vandekerckhove, uitgever van Het vrije Visserijblad om mijn zeegedichten exclusief in HVB te publiceren.'

'In 2010 schreef ik een Oostends audio-verhaal "De missie in Oostende". Het gaf mij de gelegenheid om drie weken zeelucht te happen. Ook dat verhaal is opgenomen in de 'bonus' van mijn nieuwe boek: het Oostende-luik van 'Antwerpen/Oostende', een luxe-uitgave dat nu in de boekhandel (o.m. Corman in Oostende) te koop is. Echt uw betere pensioenspaarplan, want voor 25 euro verwerft u een mooi kleinood, twee boekdelen vol gedichten en proza, in een koffertje, met prachtige foto's en tekeningen van mijn dierbare kompaan van HVB, dé zeeffotograaf en -kunstenaar Jo Clauwaert.

Alsof het niet genoeg is, zit daarin ook nog de DVD van de film Veer van Cesar.' **fv • foto's JoC**

VEEL PAPIER, WEINIG CHOCOLA

Chris (Prut) Meyers is visser aan boord van de Z 90. Visserijschool liep hij in Heist. Hij is gehuwd met Elke waarmee hij dochtertje Elise grootbrengt.

Met de boeken- en cd-bonnen die hij voor zijn Nieuwjaarsfeest gekregen heeft, kan hij nu z'n eigen keuze maken. Hij is al aan 't wachten tot de nieuwe cd van Kapitan Korsakov in de bus valt. Ook The Black Keys hebben weer een prachtige cd uit en volgens hem gaan ze daar héél groot mee worden. De intieme concerten in kleine zaal zullen dan wel verleden tijd zijn, maar dat gunt hij hen van harte.

GELIJK PATEETJES... OF HET ZOU EEN MILF MOETEN ZIJN

De vrieskou hangt in de lucht en de stormen zijn gelukkig geluwd. Wat was ik blij dat we niet konden uitvaren doordat er een nieuwe motor in ons schip geplaatst werd. Veel vaartuigen hebben enkele dagen gewacht om na Nieuwjaar weer van wal te gaan. Andere die wel uitgevaren waren, kwamen kort nadien alweer binnen. Storm, storm, storm! Ja, Moeder Natuur rolde weer fors met de spierballen.

Inkomsten zijn er naast het stempelgeld niet wanneer we thuis zitten te wachten op een nieuwe motor. Daarom was het leuk onze halfjaarlijkse premie te krijgen. Je moet wel weten dat die premie gewoon je eigen geld is dat uitbetaald wordt. Er wordt ons geen bijdrage meer aangerekend voor de mazoutkosten, maar tegelijk zakt het percentage dat we op de besomming krijgen. We krijgen nu wel die premie. De bazen betalen op die manier wellicht minder belasting.

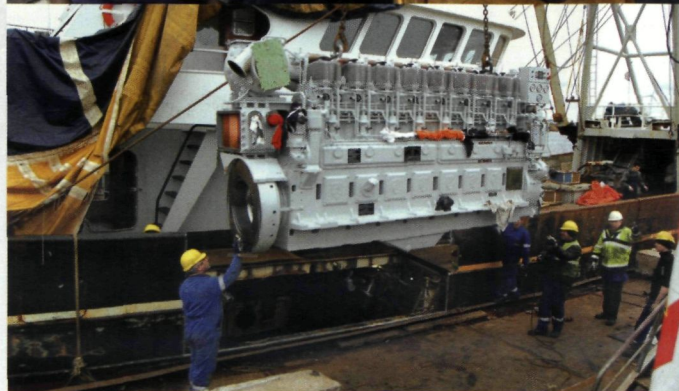
De nieuwe ABC-motor werd inmiddels geleverd. In een mooi kleurtje stond hij op de kaai te blinken. Met behendige stuurkunsten, trek- en hefkrachten stond hij in een drie, vier uur op z'n plaats in 't schip. Het was paswerk, maar geen ventieltje of klepje raakte gekneld.

De motor plaatsen is echter nog niks. Alles moet vervolgens nog aangesloten worden zodat alle installaties, pompen... terug op hun plaats kunnen komen.

Tijdens deze stilligperiode werd ook een hartdefibrillator aan boord geïnstalleerd en kregen we daar een cursus over. Een cursus over bommen, en wat ermee te doen bij het opvissen, kregen we ook. Daar leerden we vooral dat je best de ontmijningsdienst waarschuwt. En nergens aankomen! Het ontmantelen van bommen, waar ik me al op verheugd had, werd niet in de cursus opgenomen.

Verder hoopte ik enige concerten mee te pikken terwijl ik thuis was. Het collectief 'Five for the road' zag ik zag Bij De Vieze Gasten in Gent. Alle 5 hanteerden ze probleemloos meerdere instrumenten. Dichter bij huis was er de Belgische AC/DC covergroep Iese Daase in The Alley 98. Ik bekeek de heruitgegeven DVD Irish Tour '74 van Rory Gallagher die als tekstschrijver probleemloos in het hoofd van een zeeman kon

kruipen, getuige de songs 'A Millions Miles Away' en 'Going To My Hometown'. Het prachtige artwork binnenin de DVD-hoes krijg je er gratis bij. Onze eigen Jo Clauwaert stond garant voor dit mooie staaltje tekenkunst.

Het is nu wachten tot we een proefvaart doen. Hopelijk verloopt die naar wens en, hier steekt m'n 'visbakdrang' op, levert die proef ons een pannetje 'meulenaars' op, kleine wijtingetjes waarvan mijn grootvader placht te zeggen dat het 'gelijk pateetjes' zijn. Na de proefvaart worden eventuele euvels verholpen en kan ons werkjaar beginnen. Carnaval zal wellicht op zee gevierd worden. De echte carnavalisten die we in de crew hebben, kunnen thuis blijven, maar het schip kan na het lange oponthoud niet meer wachten.

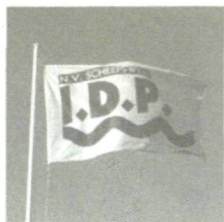
Daar ik door mijn column in HVB een beetje 'n BV (Bekende Visser) geworden ben, word ik daarover (heel) soms aangesproken. Een jonge visser vertelde me dat hij met een probleem zat waarvoor in HVB eens moest nagedacht worden. Hij vindt blijkbaar geen ernstig meisje omdat hij visser is. 't Komt door een negatief imago dat we nog meedragen uit vorige generaties. Toen kwamen de vrouwen middenin de nacht hun man oppikken van de kaai of de cafés. De auto werd volgeladen met vuile was. Thuis: eten op tafel, man bevredigen en hem laten slapen tot hij wakker is. Gelukkig maar dat jonge meisjes voor zo'n leven niet meer te vinden zijn. Misschien moet die jonge visser maar eens uitkijken naar een MILF? (*)

(*) MILF: slang voor Mother I('d) Like to Fuck, een vrouw van middelbare leeftijd die seksueel aantrekkelijk bevonden wordt door jongere jongens.

Chris Prut • chris.prut@telenet.be • aquarellen Jo Clauwaert

Nieuwbouw
Alle herstellingen,
ombouw en onderhoud

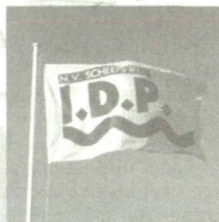

Visserijschepen - Werkschepen
Dienstvaartuigen - Pontons
Motorenrevisies - Mechaniek - Uitlijning
Constructiewerken in staal, aluminium en RVS

Scheepslift 1000 ton (45 x 13,5 x 5,2 m)

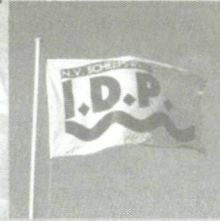
Draaiwerk tot 6,30 m TC

Kraanverhuur

Scheepswerf I.d.P. N.V.

aan 5 - 8400 Oostende - Tel. 059-32 18 64 - Fax 059-32 08 13
Telefax: 0477-777 664 - E-mail: info@idp-shipyard.be - Website www.idp-shipyard.be

VANQUATHEN - LOMBAERTS - EGGERMONT Advocatenassociatie

Georges VANQUATHEN
Jean-Luc LOMBAERTS
Marijke EGGERMONT

Invalidenlaan 14
8301 Knokke-Heist

Tel. 050 51 43 43
Fax 050 51 03 06
G.S.M. 0475 68 00 69

E-mail info@vanquathemenpartners.be

- Visserijreglementering
- Maritiem recht
- Handels- en vennootschapsrecht
- Faillissementsrecht
- Bouwrecht en contracten
- Huurrecht: handel en privaat
- Verkeersrecht
- Invorderingen
- Familierecht